

CINSTIREA OMULUI BĂTRÂN

Cinstirea omului bătrân, această virtute, a sădit-o Dumnezeu în ființa omului. Chiar din preistoria primelor comunități umane vedem lucrul acesta; cu atât mai mult în lumea creștină, unde știm și credem că nu mormântul este ultima speranță și destinație a omului. La toate popoarele s-a găsit, în a lor istorie, cultură și civilizație, „un sfat al bătrânilor”, „un sfat al înțelepților”. Această instituție activă și acolo unde nu se inventase încă scrisul. Iată, deci, unul din darurile fundamentale ale omului bătrân: înțelepciunea care se dobândește cu vârsta! Sfântul Apostol și Evanghelist Luca ne spune: „Și Iisus sporea cu înțelepciunea și cu vârsta și cu harul, la Dumnezeu și la oameni.” Iată, deci, o motivație biblică pentru a acorda respectul nostru celor ce sporesc cu vârsta și înțelepciunea, adică părinților și bătrânilor noștri iubiți!

În biserica primară, bătrânii și văduvele se bucurau de o cinstire deosebită. Această atitudine față de bătrâni o găsim apoi și în lumea monahală, când bătrânul monah devine „avă” pentru un ucenic sau pentru întreaga obște monahală. Bătrânii reprezintă tezaurul tradiției monahale și transmit prin viu grai, prin convorbiri duhovnicești, atât tradiția monastică, cât și acele cuvinte de folos

duhovnicesc.

Locul bătrânilor azi? Pentru unii – la azil; pentru alții – abandonăți pe străzi sau în alte locuri publice. Ce fac ei acolo? Cerșesc iubire și milă. Cine sunt și ce reprezintă acești bătrâni? Ei sunt suma inteligenței și înțelepciunii la acel moment al societății umane. Bibliotecile de pe această planetă au adunat în ele miliarde de volume de știință, cultură și spiritualitate, dar acești bătrâni, pe lângă valorile civilizației umane, poartă în ei și darul lui Dumnezeu – viața. Litera este moartă, cuvântul este viu, căci credința vine din auzite. Ce nu poartă în ea o carte și poartă un bătrân este iubirea de Dumnezeu și de oameni.

O carte nu te poate iubi, însă un bătrân te iubește și te învață din experiența vieții sale; te poartă de mic în brațele sale la biserică, adică el te duce la Hristos. Bătrânii au brațele pline de copii, de nepoți, pe care îi duc lui Hristos. Bătrânul își dă mai bine seama decât oricine că locul copiilor săi este brațul lui Hristos Cel Răstignit și Înviat. Bătrânul L-a aflat pe Hristos; tu, însă, poate încă nu! Bătrânul a aflat comoara cea fără de preț și vrea să ți-o lase moștenire. Câtă înțelepciune are bătrânul să-ți lase și ție această comoară sfântă – pe Hristos! Bătrânul nu este egoist, nu vrea s-o

țină numai pentru el; a aflat-o și dorește să ți-o lase și ție ca pe cea mai sfântă moștenire. Cred că aceasta este una dintre culmile înțelepciunii bătrânului meu duhovnic și părinte.

De la ce vârstă începe bătrânețea? Temporal vorbind, medicina și-a spus punctul de vedere, făcând raportare la timp și la starea biologică a omului. Însă, din punct de vedere spiritual, încadrarea în această categorie nu ține cont doar de cele mai sus menționate. Astfel, în lumea monastică ortodoxă, noi folosim cuvântul „kalugăr”, preluat din limba greacă – „kalos-ghe-ros”, însemnând „bătrân frumos”. În monahism nu se intră doar la acea bătrânețe biologică, ci se intră de tânăr. Iată, deci, care este ținta unui tânăr care intră în monahism – să devină încă de tânăr un bătrân frumos! Sunt oameni care nu ar vrea să îmbătrânească, își fac tot felul de tratamente și vor să se înveșnicească aici pe pământ. Paradoxal, monahul vrea să îmbătrânească frumos cât mai de tânăr. Iată, deci, bătrânețea nu este o povară, ci o stare dorită de cei mai mulți care cred în Învierea lui Hristos.

Oare numai monahii doresc să devină bătrâni frumoși?

† IOAN

Strofe ștregure

Ion PRIBEAGU

*Când ai plecat, zâmbind, din casa noastră,
Din odăița plină de senin,
În grabă, ai uitat o floare-n glastră
Și pijamaua ta de crêpe de chine.*

*Sărmana pijama cu flori bizare,
În care-ai răs atât, nici nu credea*

Acelei care a plecat

*Că va veni o zi amară-n care
Ai să ne uiți, pe mine și pe ea.*

*De-atunci, ședem în fiecare seară
În fața sobei pline de cărbuni
Și depănăm povestea iar și iară,
Ca doi prieteni buni.*

*Știind c-atât de mult îți fuse dragă,
O-mbrățișez sub vraja din amurg,*

*Prin falduri îmi adorm privirea vagă
Și-i mângâi fiecare brandenburg.*

*Și noaptea, prin apusuri cristaline,
Când dorul sparge-al lacrimilor dig,
O culc în pat alături de mine
Și-o învelesc, ca să nu-i fie frig.*

1930

LA PAS, PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS, PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN

Începuturile bisericii greco-catolice la Timișoara datează din anul 1737, atunci când se înființează aici prima parohie. În anul 1770, uniții (așa sunt ei cunoscuți) își zidesc o bisericuță lângă fosta insulă a popii, la intersecția de azi a Pieței A. Vlaicu cu str. Ștefan cel Mare. Patronajul bisericii l-a avut statul, până la 1782, apoi trece asupra primăriei orașului liber regesc Timișoara. O caracteristică a acesteia a fost exercitarea egală a patronajului asupra tuturor cultelor, fără discriminare. Parohia unită de aici avea și rol de vicariat, între 1777 și 1790, apoi din 1932 până în 1948; și mai apoi, după revoluție, la fel. Clădirea bisericii se șubrezește cu vremea, așa încât, în 1906, Primăria decide preluarea vechii biserici spre demolare și atribuirea fostei biserici romano-catolice din Fabric (între timp s-a construit una nouă în piața Romanilor) pe seama parohiei greco-catolice. Primăria mai sprijină repararea acesteia cu 14.000 coroane, la care parohia adaugă alte 1.000 coroane. În zilele de sâmbătă și duminică,

Biserica greco-catolică română din Fabric

24 și 25 noiembrie 1906, episcopul unit de Lugoj, Vasile Hossu, descrie acestea și altele în cuprinsul documentului episcopal pe care-l depune în piatra altarului. Iată câteva extrase: „Noi... am consacrat această biserică parohială din Timișoara-Fabric întru Onoarea Nașterii Preacuratei Fecioare Măria, a născătoarei de Dumnezeu, care este hramul acestei Biserici, așezând în Trapezul Altarului părțile din moaștele Sfântului Martir Teogen, primite... de la Roma”; Primarul orașului scrie, în limba maghiară, printre altele: „Timișoara... cu bucurie patriotică predă această biserică înnoită și reparată, în baza hotărârii unanime din 27 februarie 1905...”. Semnează marele primar al Timișoarei: bulgarul Carol Telbiz. De atunci și până astăzi biserica își adăpostește enoriașii, oficiază serviciile divine. Clădirea este reparată din timp în timp și acum arată atât vechimea, cât și grija enoriașilor. Ea este așezată pe strada Iepurelui (denumirea veche scăpată ca prin minune de valul succesivelor schimbări de nume de străzi; o adevărată minune dumnezeiască!), cum treci de pe strada Pestalozzi spre str. Baba Dochia, pe lângă Fabrica de Bere.

Foaia de Jimbolia

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

SERBĂRILE TOAMNEI, EDIȚIA A X-A

Târg cu produse tradiționale, concurs de gastronomie și, bineînțeles, un program folcloric au fost surprizele pregătite la Serbările Toamnei de la Jimbolia, care au avut loc în 30 septembrie. Evenimentul, ajuns la cea de a X-a ediție în acest an, a cuprins un spectacol de muzică populară desfășurat, între orele 13 -17, pe scena amplasată în fața Casei de Cultură, muzică de fanfară pentru oaspeții de onoare, o defilare a perechilor de dansatori ai Casei de Cultură și a formațiilor de dansuri invitate la Ruga bisericii catolice „Sfântul Mihail” din cartierul Futok. Se știe că, în aceeași zi cu Serbările Toamnei de la Jimbolia are loc

și Kirchweih-ul din cartier și, ca de fiecare dată, această sărbătoare a fost una specială, la ea par-

ticipând germanii, maghiarii și românii afiliați la această biserică. Tot cu ocazia rugii, localnicii au fost invitați la bal, care a avut loc, de la ora 20, în cortul amplasat în fața Casei de Cultură din Jimbolia. Cu toții, gazde și invitați, au luat apoi masa festivă împreună, masă oferită de primarul orașului Jimbolia, domnul Adrian Darius Postelnicu.

Manifestarea a intrat în tradiția locului și a cuprins mai multe momente deosebite, antrenând un număr foarte mare de localnici, dar și oaspeți ai acestora veniți să se bucure împreună de Serbările Toamnei.

CAMPANIA „DIN NOU LA ȘCOALĂ”, LA JIMBOLIA

Marti, în data de 12 septembrie, copiii claselor pregătitoare și întâi au primit vizita echipei Smithfield România împreună cu conducerea Primăriei Jimbolia. Micuții din clasa pregătitoare au primit câte un săculeț cu rechizite școlare, iar elevii claselor întâi au primit câte un ghiozdan. Această inițiativă face parte din programul educațional Smithfield România, iar scopul proiectului este de a sprijini accesul la educație și încurajează performanța școlară.

MUZICĂ ȘI ARTĂ FOTOGRAFICĂ, LA EXPOZIȚIA „LAND OF EXISTENCE”

Doi, 14 septembrie, începând cu ora 18, jimboliienii au fost invitați la Casa de Cultură pentru a lua parte la un eveniment care îmbină muzica și arta fotografică - expoziția de fotografie „Land of existence” a artistului Alexander Bold din Germania. În deschiderea evenimentului au cântat Ansamblul de Percuție „Jimbo Drums” al Casei de Cultură din Jimbolia, Duo „Contraste” de la Filarmonica Banatul din Timișoara, pianistul Sorin Petrescu, acompaniat de către Doru Roman - percuție cu muzică jazz, etno & more. Intrarea publicului a fost liberă.

GAL BANAT VEST, LA ZILELE COMUNEI DUMBRAVA

Grupul de Acțiune Locală Banat Vest, din care face parte și orașul Jimbolia, a participat sâmbătă, 16 septembrie, la invitația GAL

Țara Făgetului, pentru a treia oară la zilele comunei Dumbrava. Ca și în ceilalți ani au pregătit un gulaș la ceaun în cadrul competiției gastronomice „Lingura de aur”.

O NOUĂ VICTORIE PENTRU C.S. HC JIMBOLIA!

Echipa de handbal feminin CS HC Jimbolia a câștigat duminică, 1 octombrie 2017, împotriva echipei Diniășanca Diniăș. Meciul s-a disputat în sala de sport Hans Wiesenmayer din Jimbolia. După trei etape, echipa jimboliană se află pe locul al cincilea, la un singur punct de ACS Traian Lalescu Hunedoara, fruntașa clasamentului.

ELIBERĂRI DE CAZIER JUDICIAR, LA POLIȚIA JIMBOLIA

Dîncepând din 15 septembrie, cetățenii orașului Jimbolia au posibilitatea de a scoate cazierul judiciar de la un ghișeu aflat în incinta sediului Poliției Jimbolia. Cei interesați se pot prezenta la ghișeu în timpul programului de lucru, luni între orele 13 – 15 și miercuri, între orele 10 – 12. Toți cei care doresc să-și scoată cazierul au nevoie doar de buletin și o cerere pe care o vor completa la ghișeu.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ADA MAXIM

Foaiia de Bata

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

NOUL CAVALER AL VÂNĂTORII

Am pornit spre Bata, ca spre o sărbătoare aparte, ca spre o sărbătoare intrată în nemurire printr-o tradiție îndelungată. Am plecat spre Bata, privind această deplasare ca pe o încununare a acestei veri. O vară pe care am însoțit-o cu veselia muncii la două jurnale dragi mie, o vară frumoasă ca o culegere de sărutări adunate într-un lan de floarea-soarelui.

IOAN MICURESCU ARE O RARĂ ÎNSUȘIRE...

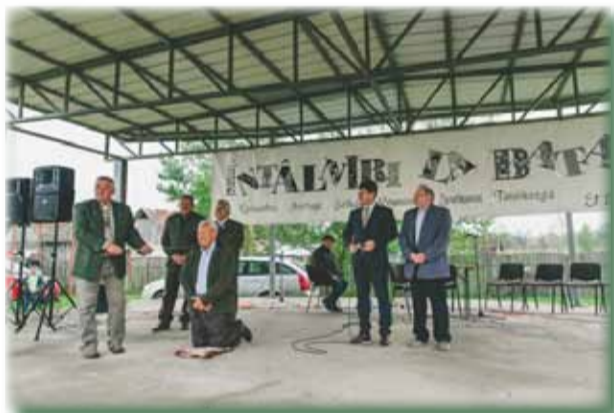
Această a X-a ediție a „Festivalului Vânătorilor” din comuna Bata a reprezentat, pentru mine, o premieră, iar pentru cei care au fost prezenți și la edițiile anterioare, o dovadă în plus că eficiența poate fi sporită prin cultivarea unei minți ordonate. Această minte, au recunoscut toți interlocutorii mei, a fost și sperăm să fie încă mulți ani de acum încolo, cea a celui cunoscut drept „Badea Ioan”, nimeni altcineva decât primarul comunei Bata, domnul ing. Ioan Micurescu. Îmi spunea, înainte de a pleca la drum spre Bata, președintele meu Vasile Todî: *Draga mea, Ioan Micurescu, cel alintat de toți zeii și de familia lui, are o rară însușire, aceea de a gândi despre orice lucru în mod adecvat și la timpul potrivit. Niciodată indecis, niciodată obosit. Poate și pentru că acest fruntaș, nu numai al comunei sale, ci al județului întreg, știe mai bine decât mulți că nimic nu e mai epuizant decât*

indecizia și nimic nu e mai neproductiv decât ea. Îi doresc acestui om să ajungă amfitrion și al ediției jubiliare. Adică, și peste 40 de ani, tot Badea Ioan! Și oricine dintre dumneavoastră, cititorii acestor rânduri, ați fost la Bata, în anul de grație 2017, îi veți da dreptate lui Todî.

*

Când ceasul îmi arăta miezul zilei, pe scena din parcul pensiunii „La Badea Ioane” urcă un sobor de preoți, pentru a oficia slujba religioasă. Ajutat de Vasile Todî, recunosc pe Părintele Matei de la parohia Bata, pe Părintele Ciurlea de la Conop și pe Părintele Ardelean de la Chelmac. La capătul ceremoniei, domnul ing. Ion Micurescu, primarul comunei Bata, a adresat un cuvânt de salut pentru toți cei prezenți. În parcul plin al pensiunii, am putut întâlni

personalități care au onorat invitația edilului din Bata și cărora, în numerele viitoare ale revistei, le vom prezenta părerile despre festival.

Am dialogat, cu acest prilej, cu doamna Claudia Boghievici, vicepreședinte al Consiliului Județean Arad, cu domnul Titi Stancu, vicepreședinte al Consiliului Județean Timiș, cu domnul Gheorghe Seculici, președintele CCIA Arad, cu domnul Iustin Cionca – președintele Consiliului Județean Arad, cu domnul Gheorghe Falcă, primarul municipiului Arad.

După ce gazda s-a întreținut cu omologii săi din cadrul „Asociației Primarilor din Banatul Istoric”, l-am întrebat:

- Domnule primar, știindu-vă ca pe un om care *gândește despre orice lucru în mod adecvat*, ce a determinat alegerea acestei zile de 24 septembrie, pentru desfășurarea festivalului?

- Dragă Roxana, decident a fost gândul că în data de 20 septembrie Biserica Ortodoxă îl cinstește pe Sfântul Eustațiu, cel care s-a creștinat prin puterea dumnezeiască revelată lui printr-un cerb pe care îl vâna. Așadar, în prima

duminică după 20 septembrie am hotărât să organizăm festivalul nostru.

*

Renunț la degustarea produselor, pentru a admira evoluțiile spectaculoase ale șoimilor dresați și ale câinilor în goană hărțuind mistrețul. În acest timp, scena se pregătește pentru o ceremonie aparte. Se apropie momentul în care domnul primar Ioan Micurescu îl va investi cu titlul de „Cavaler al Vânătorii” pe domnul academician Ioan Vintilă, personalitate recunoscută pe plan mondial pentru contribuțiile aduse Geneticii Moleculare. Viziibil emoționat, acest mare pasionat de vânătoare a spus în cuvântul său de mulțumire: *Oamenii acestor locuri, o mulțime de amintiri, mi-au dat imbold să nu obolesc deloc. Acestor oameni și dumneavoastră, tuturor, vă mulțumesc din toată inima, pentru că v-ați gândit la mine și, gândindu-vă, m-ați onorat astfel. Sincer, nu mă așteptam la o asemenea onoare care aproape m-a lăsat fără glas.*

Înainte însă de a înmâna titlul cinegetic, domnul primar a ținut să spună tuturor că în urmă cu patru ani, în cadrul „Galei Premiilor” Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, pe scena Teatrului Ioan Slavici din Arad, tot dânsul a înmânat domnului academician cea mai înaltă distincție a Uniunii: „Diploma de Excelență cu Plachetă”. *O, tempora!...*

Aduc mulțumiri colegii mele Iza PAL, pentru sprijinul acordat în munca acestei pagini - ROXANA FURDEAN

Foaiia F de Făget

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

FURTUNA A PROVOCAT PAGUBE MARI ÎN ORAȘ, DAR TRECEM NOI ȘI PESTE ASTA!

MARCEL AVRAM, PRIMARUL ORAȘULUI FĂGET

Sute de gospodării din Timiș au rămas fără curent electric după furtuna din 17 septembrie, care în vestul țării a produs pagube importante, opt morți și zeci de răniți, dar și foarte multe bunuri distruse. Ca urmare a condițiilor meteorologice extreme a fost afectată și funcționarea rețelelor de distribuție de electricitate din zona de activitate a E-Distribuție Banat. Au avut loc incidente pe mai multe linii de înaltă tensiune (110 kV), ceea ce a afectat alimentarea mai multor stații de transformare: Sânnicolaul Mare, Giulvăz, Sebiș, Făget și Buziaș. Copaci puși la pământ, acoperișuri smulse, zeci de autoturisme au fost distruse și în orașul Făget. Acoperișurile unor clădiri importante, precum Muzeul de Istorie, Casa memorială a poetului Traian Iancu și Casa Augusta au fost

smulse, pomi căzuți pe carosabil au blocat traficul rutier sau au distrus firele de tensiune. Primarul

Marcel Avram împreună cu angajații Primăriei Făget au luat la pas străzile orașului, umblând toată noaptea prin întuneric pentru a fi alături de oameni și a-i ajuta în înlăturarea unor obstacole de pe șosele. Domnia sa spune că s-a instituit o ședință de urgență pentru evaluarea pagubelor și a alocat o parte din bugetul Primăriei pentru reparații, sperând să obțină și ajutor de la Guvern. „Din păcate, furtuna puternică a creat probleme și în Făget. Mulțumesc colegilor de la Primărie și echipajelor de la Pompieri și Poliție, precum și tuturor cetățenilor, nu puțini, care au dat o mână de ajutor! Am reușit să alocăm parțial bani pentru reparații, mai trebuie să ne dea și Guvernul ceva, dar încă nu știm cât. Treceam noi și peste asta!”, ne-a declarat domnul primar Marcel Avram.

ANSAMBLUL FĂGETEANA, LA UN MARATON FOLCLORIC DE EXCEPȚIE LA MUZEUL SATULUI BĂNĂȚEAN DIN TIMIȘOARA

Ansamblul Făgeteana a participat, în 30 septembrie, la un eveniment artistic de amploare, care a avut loc la Muzeul Satului Bănățean din Timișoara. Evenimentul a fost ocazionat de Proiectul „Medicină și Cultură”, pe care Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” Timișoara l-a dezvoltat în parteneriat cu Asociația Memoria Culturii Timișoara”. Proiectul își propune realizarea de multiple evenimente culturale care să reunească lumea universitară medicală și cea artistică. Astfel, la Muzeul Satului Bănățean, a fost organizată o Seară Tradițională Românească, urcând pe scenă renumite ansambluri folclorice care au încântat audiența formată din peste 1200 de medici și 96 de speakeri din țară și străinătate. Amfitrionul evenimentului, realizat în parteneriat cu Consiliul Județean Timiș și Muzeul Satului Bănățean, a fost prof. univ. dr. Dorel Săndesc, președintele Societății Române de Anestezie – Terapie Intensivă și Prorector al U.M.F.T., care a și dansat alături de călușarii din Orăștioara

de sus, localitatea în care s-a născut, iar moderatorii spectacolului au fost Ioan Oltean și Mircea Cârțișorean. „U.M.F. Timișoara a lansat recent acest proiect cultural, pentru că noi credem că lumea medicală universitară trebuie să se implice activ în pregătirea marelui eveniment din 2021, Timișoara - Capitală Culturală Europeană, și în această perspectivă vom derula o serie întreagă de evenimente culturale, un cadru pentru manifestarea dimensiunii culturale a profesiei noastre, care

mod special domnului Oltean, care a conceput acest program, și domnului Cârțișorean că ne-au ajutat să transmitem invitațiilor noastre mesajul de păstrare a tradițiilor noastre”, ne-a declarat domnul profesor Dorel Săndesc.

Făgeteana a fost foarte apreciată de spectatori, care au rămas impresionați de jocul dansatorilor, dar și de vocile binecunoscuților interpreți. Cea mai frumoasă surpriză a fost însă prestația a doi micuți artiști, Karla Ursu din Iași, în vârstă de 8 ani, și Rareș Ivanov din Oradea, de 10 ani, descoperiți de interpretul Mircea Cârțișorean în concursuri de profil. „Am acceptat cu plăcere invitația de a participa la acest eveniment deosebit, care ne onorează. Prestația dansatorilor și a interpreților făgeteni a fost îndelung aplaudată de spectatori. Atât eu, cât și colegii mei, dorim să promovăm tradițiile din Țara Făgetului și să le facem cunoscute pretutindeni”, ne-a declarat Mircea Cârțișorean, coordonatorul Ansamblului Făgeteana.

este una extrem de evidentă prin excelență, foarte mulți medici fiind și artiști și aceasta ne creează o platformă pe care să ne dezvoltăm proiectul. Prin acest spectacol am dorit promovarea culturii românești, tradiții autentice de mare valoare aduse de ansamblurile invitate, precum cel de la Orăștioara, alături de care am dansat, fiind trei generații de călușari, prietenii mei din copilărie. A fost un spectacol și un moment emoțional deosebit, care a fost foarte apreciat de numeroși oaspeți veniți de pe cinci continente. Vreau să-i mulțumesc în

PRIMĂRIA FĂGET A MAI ONORAT O PROMISIUNE!

Primăria și Consiliul Local Făget continuă lista de lucruri bune bifate în orașul castanilor. Cea mai recentă realizare de care domnul primar Marcel Avram s-a declarat mulțumit a fost predarea unor noi boxe pentru lemne către cetățeni, în data de 28 septembrie. „Astăzi am reușit să le predăm cetățenilor de la blocurile din spatele poștei cele 66 de boxe pentru lemne! Încă o promisiune onorată!”, a scris edilul pe pagina sa de Facebook. Construirea de boxe pentru lemne pentru blocurile de locuințe de pe Calea Lugojului face parte din lista de investiții pentru anul 2017 la Făget, anunțată de edil în primăvară, alături de alte obiective, precum: achiziționarea de rețele

de apă pentru Temerești, Colonia Mică și Bichigi; achiziționarea unui utilaj pentru dezapeziri; actualizarea planului urbanistic general, extinderea rețelei electrice în Colonia Mică, pavarea a 7.000 m.p. străzi în partea maghiară a Făgetului; amenajarea unui teren de sport cu gazon sintetic în Parcul Petze; reamenajarea locurilor de parcare de-a lungul DN 68 A; impermealizarea acostamentelor prin asfaltare pe DN 68 A.

PAGINĂ REALIZATĂ DE DIANA MIHAI

Foaia de Lipova

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

„ZILELE ORAȘULUI LIPOVA” - SĂRBĂTOARE ALEASĂ

LUNA SEPTEMBRIE A MARCAT, ÎN ACEST AN, CEL MAI FRUMOS EVENIMENT: „ZILELE ORAȘULUI LIPOVA”

În cele două zile ale evenimentului, invitații de onoare au fost înșiși cetățenii Lipovei, cetățeni care au putut să se bucure de sărbătoarea orașului în care locuiesc. Evenimentul a fost deschis în mod oficial vineri, 15 septembrie 2017, încă de la orele prânzului, la Primăria Orașului Lipova, unde în Sala mare de ședințe a avut loc primirea oficială a oaspeților sosiți la Lipova cu această ocazie din afara țării (Ungaria, Italia), precum și oaspeți de la nivelul județului Arad. Recepția de la Primărie a fost continuată cu o paradă deosebită, la care au participat copiii ai Ansamblurilor Folclorice „Lipovana” – Lipova, „Valea Mureșului” – Săvârșin și „Arădeana” – Arad, precum și reprezentanți ai pompierilor din Lipova, Neudorf, Bârzava și Arad. Vedetele paradei au fost însă cele două trăsuri cu cai, care au fost admirate de toți trecătorii, acestea fiind puse la dispoziția organizatorilor de către reprezentanți ai SVSU Lipova.

Deschiderea a fost marcată printr-un scurt moment aniversar pregătit de reprezentanții SVSU Lipova, care în acest an au sărbătorit 150 de ani de la înființare, moment urmat de o slujbă religioasă, oficiată de către reprezentanții Bisericii Ortodoxe din Lipova, pe scena din Piața Libertății, alături de aceștia fiind și reprezentanți ai administrației publice locale.

Din partea Primăriei Orașului Lipova, ca reprezentant oficial al primarului orașului Lipova, în acest an, a fost prezent Petru Cociș - administrator public, care a ținut ulterior, pe scenă, și discursul prin care s-a declarat „deschis” evenimentul. După masa oficială de prânz, toți invitații sosiți la Lipova, alături de organizatori și de publicul din oraș, s-au îndreptat către scenă, unde, începând cu orele 16:00, a fost dat startul programului artistic pregătit special pentru prima zi de sărbătoare.

În programul artistic din prima zi, publicul s-a putut bucura, până după orele 23:00, de un spectacol folcloric deosebit și foarte variat, pregătit de invitații speciali și artiștii care au urcat pe scena din Lipova în prima zi de sărbătoare. În fața publicului lipovan, care a fost prezent în număr foarte mare, pentru început au urcat pe scenă reprezentantele Corului „Lira” și micuța artistă a orașului Lipova - Dariana Stoica, programul fiind continuat de Ansamblurile Folclorice: „Lipovana” (Lipova), „Valea Mureșului” (Săvârșin) și „Arădeana” (Arad).

De asemenea, pentru seara de vineri, a primei zile a evenimentului, au încântat publicul o suită de soliști vocali de muzică populară, deosebit de talentați și mult iubiți de public. Au fost prezenți pe scena din Lipova, în prima zi de sărbătoare: Anca Panțiru, Dumitru Stoicănescu, Petrică Miulescu Irimică și Andreea Voica, acompaniați de orchestra condusă de prof. dr. Galetin Deian.

Cea de-a doua zi a sărbătorii orașului Lipova a continuat în ziua de sâmbătă, 16 septembrie cu muzică, distracție și voce bună, de această dată însă ritmurile spectacolului fiind schimbate, muzica

ușoară, dansurile moderne, street dance-ul, zumba și gimnastica aerobică luând loc pe scenă în fața publicului lipovan.

Începând cu orele 15:00, cea de-a doua zi de sărbătoare a fost deschisă într-un mod foarte ritmat și cu mult tonus, cu un spectacol variat de zumba pentru copii, dans modern, street dance, gimnastică aerobică și kangoo jumps. Spectacolul de dans a fost asigurat de Iuliu (Arad) și al său program de Zumba pentru copii, copiii minunați și talentați de la Clubul Copiilor Lipova – trupa „Gym Kids” (secția Gimnastică Aerobică, prof. Coord. Iosif Papp) și trupa de dans sportiv și de societate din cadrul Clubului Copiilor Lipova și a Clubului „Nova Dance” din Arad, trupele „Stil” și „Mirabela” de la Palatul Copiilor Arad (prof. coord. Mirrela Cosma), trupa „Azucar” de la Palatul Copiilor Arad (prof. Coord. Ioana Lung), trupele de dans „Angels” și „Mini Angels” de la Clubul Copiilor Sântana (prof. Coord. Diana Blindu) și fetele din trupa de Kangoo Jumps Lipova și trupa de Gimnastică Aerobică de la sala de sport Iojigym, alături de coordonatoarele lor Cristina și Simi.

Spectacolul de dans a fost continuat în aceeași atmosferă veselă și ritmată de talentatele interprete Melissa Dobrițoiu (Lipova) și Mădălina Boroneanț (Ghioroc), care au oferit publicului un adevărat

program artistic, cu melodii mult iubite și cunoscute.

Finalul programului artistic din cea de-a doua zi de sărbătoare a aparținut unor invitați speciali și deosebiți, Claudia Iuga & Q-Band, cunoscuta Lora alături de band-ul său și una din legendele vieții muzicii românești – Formația Direcția 5.

Toți aceștia au creat pe scena din Piața Libertății din Lipova o atmosferă incendiară, au transformat seara într-una minunată, au dansat și au cântat într-o singură voce alături de cele câteva mii de oameni, care au venit la sărbătoarea orașului.

Momentul de final al evenimentului a aparținut organizatorilor, Primăria și Consiliul Local al Orașului Lipova, în numele cărora a urcat pe scenă domnul Petru Cociș – administrator public și a transmis un mesaj de sinceră și profundă mulțumire tuturor celor implicați și cetățenilor orașului Lipova pentru prezență și atmosfera creată.

Un astfel de eveniment nu putea să se finalizeze într-un mod mai frumos, decât cu un adevărat spectacol de focuri de artificii, care timp de aproape 10 minute au luminat cerul orașului Lipova, marcând astfel finalul unei sărbători minunate.

Zilele Orașului Lipova, Ediția anului 2017, a fost un eveniment deosebit, care a adus orașului Lipova și cetățenilor lui momente frumoase, care vor rămâne în amintirea fiecăruia pentru mult timp de acum înainte. Toate acestea însă nu ar fi fost posibile fără ajutorul oamenilor extraordinari care s-au implicat și au stat în spatele acestui eveniment de anvergură și cărora pe această cale le sunt transmise, încă o dată, cele mai sincere și speciale mulțumiri: Domnului primar Iosif Mircea Jichici, domnului viceprimar Vasile Dodon, domnului Petru Cociș – administrator public, domnilor consilieri locali și tuturor reprezentanților din cadrul Primăriei Orașului Lipova care s-au implicat și au fost ajutor de bază în organizarea acestui eveniment, asemenea, domnișoarei Adela Popescu, domnului Emanuel Antoche, domnului Peter Tusa, domnului Emanuel Rancu, domnului Lucian Dubeștean, doamnei Gabriela Păulișan, domnului Sorin Engler, doamnei Adriana Nedescu, doamnei Camelia Blidari, domnului Sorin Galici, doamnei Raluca Pleș, doamnei Anca Stei, doamnei Alexandra Spătar, domnișoarei Alexandra Bulza, domnului Cristian Pleș, precum și celor din cadrul departamentului de Gospodărire comunală: Dumitru Pădineanu și Nicolae Gora. Totodată, mulțumiri sponsorilor și partenerilor media.

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOMNIȘOAREI ADELA POPESCU

Foaia de Giarmata

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

La efortul credincioșilor se adaugă și sprijinul domnului primar

Sorin VASIU - Paroh al Bisericii Ortodoxe din Giarmata

Preaonoratul părinte Sorin Vasile mă așteaptă la intrarea în Sfânta Biserică Ortodoxă din comuna Giarmata. Un om tânăr, politicos și blajin. O blajinitate care îmi îndepărtează toate emoțiile ce mă stăpânesc înaintea conversațiilor înregistrate.

Preaonorate părinte paroh, stăm de vorbă în Biserica comunei Giarmata, care a avut parte în ultimul timp de o reală refacere, atât în exterior, cât și în interiorul ei.

► Așa este. Dar meritul este al credincioșilor care m-au sprijinit, eu nu am făcut altceva decât să coordonez lucrările și aceste lucrări, binecuvântate, se impuneau. Se cerea o serie de îmbunătățiri pe care credincioșii le așteptau de foarte mult timp.

Cu ce s-a început?

► S-a început cu partea corului, acolo unde s-a amenajat un amfiteatru, dotat cu rânduri noi de scaune, apoi s-a trecut și la exteriorul bisericii care s-a retencuit, s-au montat geamuri noi, vitralii, și apoi am intrat pe partea de interior a bisericii, unde am turnat o șapă și să placăm cu marmură. S-a mai creat, în partea dreaptă, și o ușă de acces, pentru părintele care spovedește, iar în partea stângă am amenajat un birou parohial. Revin la exteriorul bisericii, unde de jur împrejur am terminat lucrări de pavaj și în spate către curtea interioară. Actualmente, mă ocup de hidroizolația casei parohiale. Cam acestea sunt, în linii mari, desigur, fără a omite și refacerea turlei unde s-a montat o cruce nouă, dar să știți că tot timpul este de lucru.

Ați amintit de sprijinul primit din partea credincioșilor, dar din alte părți...

► La efortul credincioșilor se adaugă și sprijinul primăriei comunei Giarmata, al domnului primar, cu care am o foarte bună relație de prietenie și pe care atunci când l-am solicitat, pe baze legale, întodeauna am găsit un răspuns favorabil. Ar mai fi de spus că ne dorim să terminăm și pictura murală, dar pentru asta trebuie să avem răbdarea muncii de retenuire.

Amintind de domnul primar Virgil Bunescu, este de remarcat faptul că odată cu schimbarea aspectului comunei, iată, s-a înnoit și Sfânta Biserică.

► Este adevărat. Pentru comună, după cum se vede, s-au definitivat o serie de proiecte benefice atât pentru comună, cât și pentru biserică noastră.

Despre comunitatea din Giarmata ce-mi puteți spune?

► În sfârșit, pot să spun că este mai unită. Oamenii sunt mai receptivi.

Receptivitatea credincioșilor, părinte, se află în interdependență cu disponibilitatea pentru dialog a preotului.

► Fără îndoială, atunci când preoții se implică activ, atât în viața socială, cât și bisericească a comunei, oamenii ajung să răspundă pozitiv.

Cunoașteți bine oamenii comunei, astfel încât, dascăl fiind eu, mă interesează și situația abandonului școlar. Credința, preaonorate părinte, are nevoie de carte ca de candelă...

► Din fericire, nu ne confruntăm cu acest rău în comuna noastră. Poate și pentru că la Giarmata avem profesorii foarte bine pregătiți, ceea ce face ca școala noastră să fie una performantă. Și pentru că ați amintit de candelă, iată o pildă, cea a celor zece fecioare, pe care o recomand tuturor tinerilor cititori ai acestui frumos jurnal „Banatul”.

Ce sugerează acea candelă aprinsă cerută de Mântuitor în recomandata pericopă?

► Acea candelă aprinsă sugerează nu doar

așteptarea, nu numai privegherea, ci responsabilitatea și conștiința, o responsabilitate pe care o solicit și tinerilor din comuna Giarmata. Și nu numai... Pentru că dacă am fi puțin mai receptivi, cu siguranță ne-am îmbogăți reciproc.

Aș dori să mai zăbovim puțin asupra acestei lămpi veghetoare, despre care un bun prieten îmi spune mereu că trebuie să fie aprinsă pe toată durata rugăciunii. Are dreptate?

► Da. Fără îndoială, da!

Giarmata este o comună mare, una din cele mai mari comune ale Banatului, cu un imens potențial economic, în ultimul timp. Este ea și o comună grea pentru un preot?

► Un preot, când vine într-o parohie, are nevoie de o perioadă de acomodare, iar în Giarmata, datorită faptului că populația, în mare parte, s-a stabilit recent, avem nevoie de o acomodare reciprocă și pentru că locuitorii săi vin din toate zonele țării.

Părinte, cum „sună” un sfat dat de dumneavoastră, mai în glumă, mai în serios?

► Da, mai în glumă, mai în serios, eu într-o duminică spun părinților să asculte de copii, iar în cea următoare indemn copiii să asculte de părinți. Când fac specificarea ca părinții să asculte de copii, le aduc aminte de căderea în nevinovăție, părinții uită că în vremea când copiii erau mai mititei, pentru a se putea face înțeleși, cădeau la nivelul lor de nevinovăție. Atrăgând, ulterior, atenția tinerilor că cinstind părinții beneficiazi de o viață frumoasă și îndelungată.

Acest indemn, alternativ, al dumneavoastră, mă convinge că deși, în mod obișnuit, comunicarea unui tezur se face de la părinți la fii, părinții, apropiindu-se cu dragoste de starea harică a copilului, pot învăța nevinovăția și căutarea, pentru că un copil se află într-o permanentă stare de căutare și uimire. Vă mulțumesc, preaonorate părinte.

Rubrica școlii

SCRIEȚI CORECT ROMÂNEȘTE

Dragi elevi ai comunei Giarmata, chiar dacă a început școala, sau tocmai de aceea, e bine să vă reamintiți că omofonele *ați* și *a-ți* care se pronunță la fel, dar se scriu diferit, în funcție de context, generează, adesea, greșeli în scris. *Ați* se scrie într-un cuvânt numai când este *verb auxiliar*, care intră în structura perfectului compus al verbului de conjugat: *Voi ați spus adevărul / Dumneavoastră ați scris textul acesta? / Voi ați cântat la cor? / Voi ați vorbit foarte convingător etc.*

În acest caz, verbul auxiliar *ați* este urmat de participiul verbului de conjugat, care se recunoaște ușor, pentru că se termină în consoanele *-s* sau *-t*.

Se scrie *a-ți* în două cuvinte, cu cratimă, când verbul care urmează acestei structuri este la modul infinitiv.

DE LA PĂRINTELE NOSTRU...

Vorbindu-mi de „Pilda celor zece fecioare”, cred că sunt în asertimentul domniei sale, oferind-o, ca dar pentru lectură, tuturor copiilor comunei Giarmata, știind că Domnul Isus Hristos când era pe pământ, prin tot ce a făcut și ce a învățat, a căutat să îndrepte pe oameni către Dumnezeu pe căile Sale sfinte, pentru mântuirea și salvarea lor veșnică.

Citind-o, cei tineri vor înțelege că „Pilda celor zece fecioare” spusă de Domnul Isus reprezintă adevăruri esențiale ce ar trebui să intereseze pe fiecare creștin.

Atunci Împărăția Cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care și-au luat candelarele și au ieșit în întâmpinarea mirelui. Cinci din ele erau nechibzuite, și cinci înțelepte. Cele nechibzuite, când și-au luat candelarele, n-au luat cu ele untdelemn; dar cele înțelepte, împreună cu candelarele, au luat cu ele și untdelemn în vase. Fiindcă mirele zăbovea, au ațipit toate și au adormit. La miezul nopții, s-a auzit o strigare: *Iată mirele, ieșiți-i în întâmpinare!* Atunci toate fecioarele acelea s-au sculat și și-au pregătit candelarele. Cele nechibzuite au zis celor înțelepte: *Dați-ne din untdelemnul vostru, căci ni se sting candelarele.* Cele înțelepte le-au răspuns: *Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă și nici vouă; ci mai bine duceți-vă și cumpărați-vă.* Pe când se duceau ele să cumpere untdelemn, a venit mirele: cele ce erau gata au intrat cu el în odaia de nuntă, și s-a încuiat ușa. Mai pe urmă au venit și celelalte fecioare și au zis: „Doamne, Doamne, deschide-ne!” dar el, drept răspuns, le-a zis: *Adevărat vă spun, că nu vă cunosc! Vegheați dar, căci nu știți ziua și nici ceasul în care va veni Fiul omului.*

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Remetea Mare

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

Atunci când domnul primar Ilie Golubov mi-a sugerat să stau de vorbă, în pagina de promovare a comunei Remetea Mare, din cadrul jurnalului interregional „Banatul”, și cu consilierii ai partidelor aflate în ceea ce se cheamă „opozitie”, nu am fost surprinsă. Știam că domnul primar vede în fiecare

consilier un partener de dialog și un coleg sincer în derularea proiectelor aflate în slujba comunei. Asemenea, și consilierii „opozitei”, după cum veți citi în dialogul de mai jos, purtat cu domnul consilier local Nicolae Zeno Mateescu, membru al Partidului Național Liberal. Este o lecție pe care o comună fruntașă a Banatului o dă cu seninătate Parlamentului de la București.

Domnule Mateescu, ce a determinat apropierea dumneavoastră de viața politică?

► Faptul că sunt multe lucruri care ar trebui schimbate în viața politică, felul cum se desfășoară lucrurile, trebuia să vin cu idei noi, cu concepte noi.

Ați făcut școala în Remetea, la oraș liceul și apoi Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara.

► Da.

Deși ați absolvit o facultate care oferă o paletă largă de posibilități de angajare, o facultate grea, totuși ați optat să fiți propriul dumneavoastră stă-

pân, dezvoltând o afacere proprie, total diferită de pregătirea dumneavoastră universitară.

► Da, m-am gândit, la un moment dat, să urmez cariera pentru care m-am pregătit, dar sistemul, clica formată în jurul acestei profesii, m-a făcut să renunț și să optez pentru implementarea proiectului „Tânărul fermier”, urmat de un alt proiect pe „41”.

Ce înseamnă „41”?

► Înseamnă dezvoltarea pe segmentul zootehnic.

Adică?

► Doresc să pun bazele unei ferme de creștere a porcilor.

Cu o investiție de...

► De 700 de mii de euro. Și nu numai pe creșterea porcilor și a vacilor de lapte.

Domnule Mateescu, sunt convinsă că și dumneavoastră v-ați lovit, ca să spun astfel, de greul întocmirii proiectului care să vă faciliteze fondurile necesare.

► Domnișoară, azi, a face un proiect este o muncă mai grea decât o lucrare de doctorat. O legislație extrem de stufoasă.

Această legislație, și numai ea, poate demoraliza?

► Din contră, pe mine mă ambiționează.

Atunci, ce șanse are un om tânăr de a se realiza în mediul de afaceri românesc, prin propria societate comercială?

► Șanse ar avea, dar totul depinde de atitudinea pe care o are. Să fie îndrăzneț și să aibă încredere în el.

Am o relație foarte bună cu domnul primar

Nicolae Zeno MATEESCU - Consilier local

Vă aflați la primul mandat de consilier?

► Da.

Cunoașteți comuna Remetea de ani buni, s-a schimbat mult în acești ani?

► Evident!

În ce fel?

► În bine, amintind doar că s-au asfaltat străzile, că s-a trecut la iluminatul pe leduri, ceea ce duce la o economie serioasă, fără a mai aminti de proiectele pregătite pentru viitorul apropiat.

Faptul că dumneavoastră, fiind consilier liberal, carevasăzică în opoziție cu apartenența politică a domnului primar, mă îndeamnă să aflu dacă există o relație constructivă, a dumneavoastră cu domnul primar.

► În momentul de față, pot să spun că am o relație foarte bună cu domnul primar. Din acest motiv îndemn oamenii comunei să aibă încredere în administrația locală.

Îmi vorbiți frumos despre domnul primar, să înțeleg că...

► La începutul colaborării noastre, au existat și idei opuse, dar de-a lungul timpului, am început să stăm la masă în căutarea unui numitor comun. Dovadă că liberalii din Consiliul Local susțin toate proiectele.

Ce proiecte se vor dezvolta, până la sfârșitul acestui an, în comuna Remetea Mare?

► În primul rând, asfaltarea și locurile de joacă pentru cei mici și nu numai.

Un model de politician?

► Cătălin Predoiu.

ÎN ATENȚIA PĂRINȚILOR

Dragi părinți ai elevilor aflați în clasa a VIII-a, vă rugăm, la începutul acestui an școlar, să nu ignorați primul hop serios din viața copilului dvs.: examenul de Evaluare Națională de la sfârșitul clasei a VIII-a.

E un eveniment a cărui importanță, evident, nu mai trebuie subliniată. De nota la acest examen depinde admiterea la liceu și, desigur, vă doriți ca liceul la care intră copilul dvs. să fie cu prestigiu, cu profesori de top și cu un anturaj de bună factură, care să nu vă expună copilul la tentații periculoase și la influențe negative.

Ce puteți face dumneavoastră? Cum vă puteți ajuta copilul? Puteți să vă ajutați copilul oferindu-i modalitatea optimă de pregătire pentru acest examen.

DE LA CABINETUL MEDICULUI DE FAMILIE

UN MINERAL PREȚIOS PENTRU SĂNĂTATEA DUMNEAVOASTRĂ

Dragi cititori, lipsa de calciu este ușor simptomatică pentru că acest mineral prezintă funcții foarte importante în organism, fiind practic indispensabil vieții. Înainte de a cere medicului să vă prescrie o rețetă pentru lipsa de calciu, ar trebui să vă asigurați că într-adevăr aveți nevoie de acest mineral.

Pentru a fi convinși că aveți nevoie de calciu, trebuie să știți că lipsa lui poate da diverse tulburări comportamentale, de la anxietate și irascibilitate până la depresii și halucinații.

Lipsa de calciu se poate manifesta prin tremor, palpitații, insomnie sau somnolență, lipotimie (leșinul de câteva secunde care nu implică și pierderea totală a stării de conștiență), pierderi de memorie și scăderea capacității de memorare și a atenției.

Lipsa de calciu poate duce și la apariția simptomelor ca senzație de amorțeală la nivelul membrelor, furnicături în degete, palme sau picioare.

Calciul influențează frecvența și ritmul cardiac. Astfel persoanele care suferă de lipsă de calciu pot acuza palpitații, pot face aritmii sau tahicardii.

Necesarul de calciu zilnic este:

De la 9 la 18 ani: 1.300 mg

De la 19 la 50 ani: 1.000 mg

De la 51 de ani: 1.500 mg

BIROUL AGRICOL

FERMIERI, CONSULTAȚI CALENDARUL FISCAL AL LUNII OCTOMBRIE!

Fermieri, consultați Calendarul Fiscal al lunii octombrie, pentru a afla ce declarații se depun și ce impozite trebuie plătite în această lună. Luna octombrie aduce cu ea o listă a obligațiilor fiscale care trebuie îndeplinite în anumite termene-limită. Consultați, în acest sens, calendarul oficial publicat de Agenția Națională de Administrație Fiscală (ANAF) unde veți afla o serie de formulare pe care contribuabilii trebuie să le completeze pentru activitatea desfășurată.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Dumbrăvița

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

FESTIVALUL TOCĂNIȚEI, LA DUMBRĂVIȚA

În prima duminică din luna octombrie, a fost o dublă sărbătoare în frumoasa localitate Dumbrăvița, din județul Timiș, considerată cea mai bogată comună din țară. În data de 1 octombrie, a avut loc Ruga Bisericii Catolice și, în același timp, un delicios concurs gastronomic intitulat Festivalul tocăniței, organizat de Primăria Dumbrăvița, în parteneriat cu Primăria Zitiște din Republica Serbia. A fost primul eveniment din cadrul proiectului transfrontalier „Păstrarea vie a tradițiilor și obiceiurilor în patru domenii”, care va fi implementat până în luna mai 2018.

DUMBRĂVIȚA - UN SIMBOL AL ARMONIEI ÎNTRE ETNII

„Festivalul tocăniței este primul eveniment din cele patru axate pe tradiții. Am invitat partenerii din Serbia, aici. Ei au venit cu rețete proprii, cu cazane și cu ingrediente. E un fel de concurs în gătitul celor mai bune mâncăruri tradiționale. Rețetele sunt secrete, nu putem să le aflăm, astfel, pentru a trezi mai mult interesul pentru delicioasele preparate. Oricum sunt diverse și, clar, foarte bune. Rețetele provin din diferitele sate. Zitiște cuprinde douăsprezece localități. Noi le avem pe ale noastre, unele venite din tradiția maghiară. Obiectivul proiectului este integrarea culturală și păstrarea obiceiurilor străbune, într-un cadru instituționalizat, prin crearea de puncte de tradiție în cele douăsprezece comune ale lor și în Dumbrăvița”, a

spus Constantin Nicolae, manager de proiect. Dubla sărbătoare s-a simțit încă de dimineață, când sătenii cu mic cu mare s-au îmbrăcat în cele mai frumoase și strălucitoare haine, mulți dintre ei, în costume tradiționale maghiare, și au pornit încet către biserica situată chiar în centrul localității. Era o manifestare care se desfășoară o dată pe an, de aceea trebuia să i se acorde cea mai mare atenție. Lăcașul sfânt avea ușile larg deschise. Credincioșii au intrat smeriți, iar după ce și-au făcut semnul crucii au luat loc pe bănci. Sfânta liturghie nu a început până când întâiul om al comunei, primarul Victor Malac, nu s-a așezat în primul rând. În acest timp, afară lângă parc, ceaunele încărcate cu bunătațuri au și dat în clocot. Mari meșteri bucătari din Serbia și din România le-au umplut cu cârnuri și cu diferite legume, au adăugat mirodenii și alte ingrediente și priveau cum fier-

beau tocănițele. Din când în când, mai băgau lingurele de lemn și răsuceau în olane, mai gustau din mâncare și mai adăugau sare, piper sau usturoi. Timpul a trecut, iar după aproape două ore, credincioșii unguri au ieșit din biserică și două ansambluri folclorice tradiționale, unul de copii și altul de tineri, au început să danseze în fața lăcașului. Balint Ieseș, directorul Căminului Cultural, a explicat de ce românii, ungurii, sârbii și celelalte etnii se înțeleg așa bine în cea mai bogată comună din țară: „Aici, în Dumbrăvița, locuim împreună mai multe naționalități și ne înțelegem foarte bine și de foarte multe ori participăm la activități culturale comune, cum sunt rugile bisericesti sau zilele localității și altele. Dumbrăvița e un simbol al armoniei între grupurile etnice”, a spus Balint.

Obiectivul principal: păstrarea tradițiilor

După ce delicioasa tocăniță a fost gata, a început ospățul. Fiecare a primit cât a vrut. Cu farfuriile pline, oamenii s-au așezat pe băncile pregătite, sub un soare cald de toamnă, și au

mâncat până nu au mai putut. Oricine care trecea pe drum și era dispus să participe la ospăț era binevenit. Ionel Filip, viceprimarul din Zitiște, a explicat că sârbii au participat la Festivalul tocăniței cu trei echipe, care au pregătit preparate culinare așa cum se prepară în țara vecină. „Scopul proiectului este să ne păstrăm identitatea și cultura și noi asta facem aici”, a spus Filip. Trebuie să amintim că, timp de un an, vor avea loc mai multe evenimente în cadrul proiectului. Este vorba de șapte festivaluri de dans popular, două competiții gastronomice, trei evenimente folclorice și cinci manifestări privind păstrarea tradițiilor și obiceiurilor locale. De asemenea, se va crea o pagină web și se va edita monografia celor doi parteneri Dumbrăvița și Zitiște în patru limbi – română, sârbă, engleză și maghiară. Va fi lansată și o carte cu rețete gastronomice tradiționale, în trei limbi: română, sârbă și engleză. „Duminică 1 octombrie, au avut loc două evenimente diferite, dar care au avut un numitor comun – s-au desfășurat în Dumbrăvița: Ruga catolică tradițională și concursul de gastronomie. Festivalul tocăniței face parte dintr-un proiect transfrontalier care se va desfășura până în 2018, în scopul menținerii și perpetuării tradițiilor populare ale românilor din cele două țări”, a declarat Victor Malac, primarul Dumbrăviței. În mijlocul lunii octombrie, va urma o manifestare privind tradițiile dansului popular, iar în 17 decembrie, va fi un alt eveniment în Dumbrăvița, legat de obiceiurile de iarnă.

PAGINĂ REALIZATĂ DE GHEORGHE MIRON

Foaiia de Măureni

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

CABINET STOMATOLOGIC, INAUGURAT LA MĂURENI

Domnul primar a fost cu inițiativa, singur nu aș fi putut să mă înham la așa o aventură!

Dr. Kabai ZOLTÁN, cabinetul stomatologic din Măureni

Primăria comunei Măureni a mai realizat un obiectiv important pentru comunitate: noul cabinet stomatologic va fi complet funcțional în curând. Despre acest lucru, am dialogat cu domnul doctor Kabai Zoltán, care a avut disponibilitatea să ne acorde câteva minute, printre pregătirile intense de la cabinet.

Domnule doctor, știu că nu sunteți din Măureni, dar iată-vă pregătit să porniți activitatea și aici. Când se va inaugura cabinetul stomatologic?

► Într-adevăr, de patru ani suntem la Gătaia. Am preluat cabinetul de acolo de la doamna doctor Sinescu, care, după 40 de ani de activitate, a plecat în pensie. Și pentru că aveam pacienți din Măureni, domnul primar a aflat de noi și ne-a invitat să deschidem un cabinet și aici. Era o încăpădere lângă farmacie și cabinetul medicului de familie, care arăta destul de jalnic, dar s-a renovat toată clădirea, s-a zugrăvit și igienizat inclusiv în exterior. Domnul primar și echipa sa chiar au făcut o treabă bună, Primăria a suportat majoritatea costurilor, pentru amenajare, noi am comandat deja mobila și mai avem puțin de umblat cu documentația, dar în câteva săptămâni va fi gata și partea birocratică. În ori-

ce caz, putem deja să ne ocupăm de urgențe și la Măureni.

Sunteți nou în comună, cum a fost întâlnirea și comunicarea cu administrația locală, cu oamenii de aici?

► În Măureni sunt nou, dar zona o știu de patru ani, cunosc oarecum localitatea și pe oamenii ei. Pe domnul primar Brian Filimon l-am întâlnit cu ocazia acestui proiect. De la început mi-a făcut o impresie foarte bună și chiar mi-a plăcut atitudinea dânsului, dumnealui a fost cu inițiativa. În orice caz, singur nu aș fi putut să mă înham la așa o aventură, pentru că nu aveam apă, canalizare corespunzătoare, erau probleme serioase și au trebuit refăcute multe lucruri. Canalizarea tocmai a fost făcută, cu fosă septică am rezolvat problema. Trebuie să ne gândim că pentru o localitate rurală lucrurile stau nu bine, ci foarte bine la Măureni, s-au schimbat multe lucruri în ultima vreme. Deci avem cu ce să ne mândrim și să fim de folos locuitorilor de aici.

Domnule doctor, cum v-ați gândiți să organizați orarul, astfel încât să îi puteți ajuta și pe cei din Gătaia, și pe cei de la Măureni?

► Momentan suntem la Gătaia în fiecare zi de luni, miercuri și vineri, iar în celelalte zile, respectiv marți și joi, intenționez să fiu de găsit la cabinetul stomatologic din Măureni. Inițial, când am început această poveste, am spus să încercăm să fim mai des aici ca să nu facem atâ-

tea deplasări, dar fiul meu este încă mic, nu are zece ani, și trebuie să îl duc la școală, nu am încă curaj să îl las să meargă singur. Astfel că, o perioadă, vom face așa. Dar îl am pe fratele meu mic, Kabai József, și lucrăm împreună.

Așadar, o profesie iubită în familie?

► Da, noi suntem a doua generație care lucrează în domeniu. Eu și József suntem medici stomatologi, iar fratele mijlociu, László, a mers pe tehnică dentară, ca și părinții noștri. Mama ne-a părăsit cu 20 de ani în urmă, din păcate, dar a rămas pentru noi o tradiție de familie, am crescut cu aceste profesii și ducem ștafeta mai departe, deci putem spune că ne ocupăm de pacienți de la cap la coadă. Avem o poveste frumoasă într-adevăr, fiind a doua generație de meseriași în domeniu, prima - tehnicieni dentari și a doua - doi medici și un tehnician dentar, și iată că lucrăm foarte bine împreună, cu pasiune și dedicare, în dorința de a fi de folos pacienților noștri.

Domnule doctor, vă mulțumim pentru timpul acordat și vă urăm spor la lucru, cu rugămintă să ne promiteți că, atunci când vă vom face o vizită la cabinetul stomatologic de la Măureni, ne veți povesti mai multe despre această frumoasă poveste de familie.

► Desigur, vă așteptăm cu mult drag! Iar pe această cale, le urez tuturor cetățenilor comunei multă sănătate!

ÎNĂ UN PAS ÎNAINTE PENTRU PROIECTELE PE P.N.D.L.

Din 21 septembrie, de la ora 13, la Căminul cultural din Măureni, a avut loc o informare cu privire la programele de finanțare nerambursabilă derulate prin GAL. Legat de împărțirea banilor din Programul Național de Dezvoltare Locală, domnul primar Brian Filimon spune că Primăria Măureni se pregătește să depună proiectele pe P.N.D.L., termenul fiind finele lunii octombrie. Reamintim că, pentru prima dată în istoria comunei, administrația

locală a accesat fonduri guvernamentale comitent pentru cinci proiecte majore. Cel mai important dintre acestea, de peste 4.270 de mii de lei, este refacerea și modernizarea drumului comunal Șoșdea (CS) – Tormac (TM) în lungime de șase kilometri, care va scurta cu peste 25 de kilometri calea spre Timișoara, pe relația Reșița – Bocșa – Măureni, a precizat edilul comunei cărășene.

SUNTEM CU GÂNDUL LA CEI CARE, DE PE URMA FURTUNII, AU SUFERIT TRAGEDII!

BRIAN FILIMON, PRIMARUL COMUNEI MĂURENI

Sute de gospodării din Timiș au rămas fără curent electric după furtuna din 17 septembrie, care în vestul țării a dus la opt morți și zeci de răniți, dar și foarte multe bunuri distruse. Și comuna Măureni s-a confruntat cu unele probleme din cauza vijeliei, aceasta doborând mai mulți pomi și stâlpi de electricitate, însă reluarea energiei s-a făcut relativ repede, iar cei care au suferit pagube au fost rugați să vină la primărie pentru a face o adresă scrisă cu privire la acestea. „Amintindu-ne de fenomenul dezastruos care a invadat mare parte a Banatului, suntem cu gândul la cei ce, de pe urma acestuia, au suferit tragedii. De aseme-

nea, ne bucurăm pentru faptul că, la nivelul comunei noastre, fenomenul a trecut fără a lăsa în urmă pagube ireparabile sau victime. Drept urmare, cu sinceritate dorim să le mulțumim tuturor cetățenilor și celor din afară care ne-au oferit sprijin, pentru implicarea și mobilizarea de

care au dat dovadă. La nivelul comunei noastre (satele Măureni și Șoșdea), în termen de o zi, am reușit să repunem în funcțiune alimentarea cu energie electrică și apă, fapt pentru care le mulțumim cu recunoștință echipelor specializate care au fost prezente, făcând posibil acest lucru!”, a spus Brian Filimon, primarul comunei Măureni. Edilul ne-a mai declarat că au fost alocate fonduri din bugetul local pentru reparații la nivelul comunei, astfel că problemele au fost rezolvate, dar se așteaptă și un răspuns de la Guvernul României cu privire la acordarea unor sume de bani pentru despăgubiri.

PAGINĂ REALIZATĂ DE DIANA MIHAI

Foiaia de Voiteg

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

RUGA SATULUI, PRILEJ DE SĂRBĂTOARE LA VOITEG

Ruga satului reprezintă, în Banat, sărbătoarea întregii comunități rurale și corespunde, de cele mai multe ori, cu data sfințirii bisericii din localitatea respectivă, adică hramul bisericii.

Spre deosebire de alte regiuni, însă, Ruga nu este sărbătorită niciunde cu fastul și amploarea din Banat. Acesta este și un prilej pentru cei de la sat, de a îmbrăca, din nou, costumele populare. Ruga înseamnă „goști” mulți, în casă și la masă, pentru care gazda pregătește mai multe feluri de mâncare, aperitive, tradiționala supă, sarmale, friptură și, desigur, minunatele prăjituri de casă, atât de apreciate de toată lumea.

În satele bănățene, cu cât ai mai mulți musafiri la

masă, cu atât ești mai „fălos” și mai apreciat de ceilalți. Conform tradiției, la Ruga, de Sfânta Mărie Mică participă toată comunitatea din Voiteg. Oamenii plecați la muncă în străinătate sau în alte orașe, se întorc acasă pentru a petrece cu cei dragi.

Ruga satului a început la ora 18,30 cu o slujbă la Biserica ortodoxă din localitate, unde părintele paroh Dragan Giorgiev a oficiat slujba de vecernie și a dat binecuvântarea tuturor tinerilor, părinților și „goștilor” aflați în Biserica Ortodoxă.

Deschiderea oficială a rugii au făcut-o ansamblurile de dansuri Voitegeana, Voitegeana Juniori și ansamblul Timișul-Tineret. Frumoșii noștri tineri

îmbrăcați în tradiționalul port popular au prezentat un adevărat regal de dansuri populare, obiceiuri și tradiții, de la întâlnirea tinerilor la ruga satului cu „ciutura” și împărțirea „bucacelor” din „cotăriță”; dansuri din zona de câmpie a Banatului și terminând cu jocuri specifice zonei de munte a Banatului.

Primăria Voiteg, reprezentată prin d-nul primar Tudor Marinescu și Consiliul Local Voiteg au transformat zilele de 8 și 9 septembrie în adevărate zile de sărbătoare pentru comuna noastră. Cântecele, jocul și voia bună au fost elementele predominante pentru voitegeni.

La ruga Voitegeana au cântat renumiții interpreți Andreea Voica și orchestra condusă de d-nul prof.

dr. Deian Galetin, Nicoleta Voica, Ion Dragomir, Nelu Blidaru și Bogdan Firu.

Pe vremuri, prin anii 1927, ruga la Voiteg s-a ținut în 24 aprilie, ziua „de Sfântul Gheorghe – Ignat”, care pentru poporeni era neadevătată și săracă, întrucât oamenii abia își puseră grădinile, nu era rășărit nimic în grădini, nici legume și nici pomi rodiți. În aceste condiții, învățătorii și poporeni au stat de vorbă cu preotul și i-au expus situația, atunci s-a hotărât că ruga de la „Văceg” să se țină pe data de 8-9 septembrie la „Sfânta Mărie Mică”, când toate grădiniile și pomii au dat roade și recolta era adunată în hambare, deci era o rugă bogată. Așa s-au distrat „văcegenii” încă de pe vremuri, după luni de zile de muncă la câmp au ales să se distreze 2 zile.

PELERINAJ DE O ZI LA BISERICI ȘI MĂNĂSTIRI DIN JUDEȚUL ARAD

PR. DRAGAN GIORGIEV

Sâmbătă, 7 octombrie la orele dimineții, 19 credincioși din parohia Voiteg însoțiți de P. C. Părinte Dragan Giorgiev, parohul bisericii cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din localitate, inițiatorul și organizatorul acestui pelerinaj de o zi, au plecat spre a poposi la patru biserici și mănăstiri din județul Arad. Având sprijinul Centrului de Pelerinaje „Partoș” al Arhiepiscopiei Timișoarei pelerinii au fost ghidați de P. C. paroh Dragan Giorgiev care la plecare a făcut o rugăciune și a explicat: nevoia plecării pe urmele sfinților care definește în fond fenomenul religios numit pelerinaj. Într-un scurt cuvânt de învățătură

a subliniat faptul că pelerinajul „este un tărâm al minunilor”, iar apropierea de noi vetre de rugăciune și sfinte moaște reprezintă „pierderea noțiunii de spațiu și de timp”, ducând în final la o stare de frumusețe și liniștire într-un cotidian aflat sub presiunea problemelor și necesităților de tot felul.

Primul popas a fost făcut la basilica minoră „Sfânta Maria-Radna”. O biserică și un complex monahal reprezentativ pentru arta eclesiastică apuseană, cunoscută încă din 1832 pentru pelerinajele făcute aici.

Drumul grupului de credincioși din Voiteg a continuat cu Mănăstirea Hodoș-Bodrog cea mai veche așezare monastică din țara noastră, cu viața monahală neîntreruptă încă din veacul al XI-lea; Mănăstirea Sf. Simeon Stălpnicul din cartierul Gai, unde a fost observată vechea biserică de lemn cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din anii 1760-62 și ridicată inițial în Seliște, jud. Arad de unde a ajuns la Gai. Tot aici credincioșii au văzut ansamblul baroc. Ultimul popas a fost făcut la Mănăstirea Bezdin, unde credincioșii au poposit la moaștele Sf. Kiril.

Fiind un an al iconarilor și pictorilor bisericești, P. C. Părinte Dragan Giorgiev, ghidul acestui pelerinaj, a vorbit credincioșilor de principale reprezen-

tări portretistice și iconografice întâlnite, punând accentul pe pictura Bodrogului, frescă din secolul XV-lea realizată de Nicodim Diaconul, restaurată în două etape, în prima din cele două, de Anastase Demian, pictorul Catedralei Mitropolitane din Timișoara, apoi un iconostas realizat în 1940 de Ieronim Balintoni, exarhul mănăstirilor din Eparhia Timișoarei. Alte reprezentări valoroase sunt în vatra mănăstirească a Bezdinului, lucrări realizate de Ștefan Alexici, Ștefan Tenețchi și Jacov Orfelin.

După închinare, meditație și catehezele ținute cu acest prilej, credincioșii au ajuns la ceasurile serii la Voiteg, mulțumind lui Dumnezeu și organizatorilor pentru acest popas duhovnicesc realizat acum, în prag de toamnă.

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOAMNEI DIRECTOR CAMELIA FOGAȘ

Foaia de Sînandrei

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Noi am avut, în România, un învățământ performant

Prof. Iosif MINNICH - Viceprimar al comunei Sînandrei

Sînandreiul scăldat dimineața în lumina aurie a toamnei, cu flori de o parte și alta a drumului, cu case îngrijite, cu o curățenie stradală atent gospodărită, amintește de un orașel austriac. Deci se poate și la noi... Am pornit spre întâlnirea cu domnul viceprimar, cu intenția de axa dialogul

nostru pe tema administrativă, dar, am lăsat, de comun acord, această temă, pentru un număr viitor al revistei, axându-ne dialogul pe... școală, interlocutorul meu, fiind un strălucit dascăl de matematică și ani buni, director al școlii din comuna sa.

Domnule viceprimar, domnule profesor, locuiți în satul în care v-ați născut și ați copilărit...

▶ Da, sunt născut în satul Carani, pe care l-am părăsit, întâia dată pentru un timp mai lung, atunci când am plecat în armată.

Unde?

▶ La Ghiorgieni...

Cam frig pe-acolo.

▶ Polul Nord.

Ce a determinat prezența dumneavoastră în munca de administrație comunală?

▶ Am fost adus de oameni pe care și eu la rândul meu i-am prețuit și îi prețuiesc.

Ce fac feciorii dumneavoastră?

▶ Unul este în Germania și celălalt student în țară.

Domnule profesor, cum e cu plecările copiilor, într-o țară în care, în general, pleacă părinții?

▶ E greu, e greu și cu plecarea copiilor.

Domnule profesor, sunteți printre puținii etnici germani, care nu au părăsit țara asta.

▶ Am intrarea definitivă în Germania, din '90, dar nu am plecat.

Ați rămas aici, dascăl de matematică.

▶ Da.

De ce matematica, domnule profesor?

▶ Din pricina dascălului meu de matematică. Cum se numea?

▶ Cantemir Ghebeleş.

Frumoasă e memoria recunoștinței, domnule profesor. Un dascăl amintindu-și, cu drag, dascălul care i-a influențat destinul. Domnule profesor, atunci când dumneavoastră ați reușit la facultate, succesul dumneavoastră stârnea admirația întregii comunități locale. Azi, așa ceva pare de neînțeles. Azi când toată lumea are facultate, țara are tot mai mulți analfabeți cu diplomă universitară? Cum vă explicați?

▶ Simplu: prin introducerea obligatorie a liceului. Nu toată lumea trebuie să facă un liceu, nu toată lumea trebuie să facă o facultate.

Să înțeleg că a fost o greșală desființarea școlilor profesionale?

▶ Da, însă în ultima perioadă s-a remediat, numai că foarte puțini elevi se îndreaptă spre ele, privindu-le ca pe o coborâre a viitorului lor, ajungând, cum ai spus și dumneata, dacă nu analfabeți, șomeri cu diplomă universitară, nemaigăsindu-și locul în societate, din lipsa unei bune pregătiri. Păcat, noi am avut, în România, un învățământ performant.

După 31 de ani petrecuți la catedră, 31, greșesc?

▶ Nu.

Ei, cum trebuie văzută exigența?

▶ Exigența trebuie să aibă o limită, o limită la care copilul trebuie conștientizat că învață pentru el.

Domnule profesor, mie ca profesor de Limbă Română îmi trebuie mult timp pentru a fi convinsă că un elev are vocație de literat; dumneavoastră, de cât timp aveți nevoie pentru a vă încredința de aptitudinile realiste ale unui elev?

▶ De câteva ore. Îmi sunt suficiente câteva ore pentru a conștientiza însușirile, înclinația

elevului spre matematică. Din păcate, după cum bine știți, nu este suficientă înclinația, ea trebuie însoțită de multă muncă.

Domnule profesor, unde îl mai întâlnim astăzi pe Grigore Gheba, matematicianul care a scos la tablă toți elevii României?

▶ Îl întâlnim în toate culegerile de matematică. Gheba reprezintă o bază.

Cum putem convinge elevii să îndrăznească să se apropie de matematică?

▶ Prin faptul că astfel vor avea o altfel de gândire, o gândire mai bine structurată, și apoi cu matematica te întâlnești în viață foarte des, în calcule de volume, de suprafețe, de arii. Mergi să-ți cumperi gresie pentru baie, ai nevoie de cunoștințe elementare de matematică. Personal am legat mereu matematica de viața de zi cu zi.

Domnule profesor, elevii dumneavoastră...

▶ Unul din elevii mei îmi este astăzi coleg la primărie. Arhitectul Ovidiu Ghilezan.

L-ați urecheat vreodată, domnule?

▶ Pe el nu, nu era nevoie.

Pedepsele ușoare...

▶ Englezii sunt cei care au vorbit pentru prima oară despre aceste pedepse ușoare. Dar, după cum bine știți, o pedeapsă ușoară ar fi să pui un copil să stea cu fața la perete, ori chiar și această pedeapsă ofensează părinții. Și vorbind de părinți, îi sfătuiesc să fie mai aproape de copiii lor, să stea de vorbă cu ei și să-i înțeleagă.

Nu vreau să închei dialogul nostru fără a afla, dacă, tânăr fiind, ați urma aceeași carieră?

▶ În vremurile de atunci, da, în cele de acum, cred că aș căuta altă alternativă.

Un model de politician?

▶ Greu de spus.

Și totuși!

▶ Ion Iliescu.

Din politicienii străini?

▶ Angela Merkel.

ÎN ATENȚIA PĂRINȚILOR DE „BOBOCI UNIVERSITARI”

Absolvenți de care NIMENI NU VA AVEA NEVOIE

Președintele Federației Naționale a Sindicatelor „Alma Mater”, domnul Anton Hadăr, a declarat, recent, că profesorii din învățământul uni-

versitar sunt nemulțumiți de pregătirea pe care o au tinerii atunci când intră la facultate după terminarea liceului. Acesta a mai adăugat că unii profesori „închid ochii” și nu îi lasă repetenți, pentru că nu mai au cui să predea anul următor.

De asemenea, este necesar să fie redus decalajul dintre nivelul de pregătire cu care studentul termină facultatea și pretențiile pe care le au angajatorii. „Nu cred – a mai spus domnul Hadăr – că mai este cazul să pregătim studenți care să nu fie căutați pe piața muncii”.

AVOCATUL NOSTRU, LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

ÎNREGISTRAREA ȘI MODIFICAREA domiciliului fiscal se fac după NOI REGULI

În luna care a trecut, Codul de procedură fiscală a fost modificat, odată cu intrarea în vigoare a Ordonanței Gu-

vernului nr. 30/2017, document ce a introdus ideea că modificarea domiciliului sau sediului social care reprezintă și domiciliu fiscal are ca efect și modificarea de drept a domiciliului fiscal, fără ca respectivul contribuabil/plătitor să aibă obligația depunerii cererii de modificare a domiciliului fiscal.

Practic, în această situație, transferul dosarului fiscal al contribuabilului / plătitorului de către vechiul organ fiscal central către noul organ fiscal central se face în termen de 15 zile lucrătoare de la data înscrierii în registrele în care se înregistrează modificările privind sediul social/domiciliul.

Tineri laureați ai comunei Sînandrei

Roxana Rozovlean, a cincea din imagine, câștigătoarea premiului II la cea de-a VIII-a ediție a Festivalului-Concurs de Folclor „Elena Jurjescu”. (Septembrie 2017)

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Biled

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Atunci când timpul îi permite, domnul primar este mereu prezent la meciurile noastre

Nicu Vasile BOGDAN - administratorul „Bazei Sportive” din Biled

Thomas Dooley constata odată că în Europa totul este diferit: mănânci fotbal, respiri fotbal, bei fotbal. Ei bine, în acest caz, Biledul se află de mult în Europa. Aici trăiește, muncește și respiră fotbal unul din cei mai împătimiti slujitori ai săi: Nicu Vasile Bogdan. Nicu este un om de

la care am învățat eu, în dialogul cu dânsul, că toate se schimbă pe lumea asta, în afară de sunetul talăngii de la marginea terenului de fotbal. Dacă pentru cei care beau șampanie la tribuna oficială fotbalul a devenit o mare industrie, prima industrie a lumii, mult mai mare decât industria Vaticanului și mai groasă în pungă decât vânzarea de arme, pentru Nicu Bogdan, fotbalul a fost, este și va rămâne o mare iubire. Singura mare iubire, în afara familiei sale. Citiți această primă parte a dialogului meu cu el și trageți singuri concluzia.

Domnule Bogdan, eu sunt dascăliță și sunt departe de fotbal, precum naționala României de calificarea la Campionatul Mondial din Rusia. De ce vă spun asta? Pentru a vă ruga să nu sunați din talanga retragerii la întrebări necon-

forme subiectului nostru.

▶ Domnișoară Roxana, nu te teme, la fotbal și la politică se pricepe toată lumea.

Domnule Bogdan, dumneavoastră sunteți un om al Bradului...

▶ Da, în 1975 am venit, odată cu părinții, în Biled.

Și azi sunteți?

▶ Sunt administratorul „Bazei Sportive” din Biled și desigur, om al Biledului.

Au trecut aproape zece ani din ziua în care v-ați devotat acestei preocupări trup și suflet.

▶ Și imaginează-ți, domnișoară, că în cadrul bazei, pe lângă fotbal și handbal, mai nou, activează și o frumoasă echipă de karate.

Carevasăzică, domnule Bogdan, în cadrul „Clubului Sportiv Voința Biled” funcționează și această artă marțială.

▶ Da și chiar cu mari șanse de a prinde tot mai mulți practicanți.

Și totuși, tradiția sportivă în Biled, după câte cunosc eu, continuă să se ancoreze de fotbal și handbal.

▶ Da, ca pretutindeni în țara noastră.

Câți jucători, componenți ai lotului de fotbal, aparțin, prin naștere, comunei Biled?

▶ Șapte.

Nu sunt prea puțini?

▶ Sunt, dar prezența echipei într-o altă divizie valorică, Liga a IV-a, a necesitat aducerea unor jucători din alte localități.

Aveți, întâlniți mai bine zis, în cadrul campionatului, echipe orășenești...

▶ Da, Gătaia, Deta, Sânicolau Mare, Făget...

La câte puncte distanță de locul doi vă aflați în această zi?

▶ La trei puncte.

Pe ce loc ați terminat anul trecut?

▶ Pe locul doi.

Tocmai din acest motiv, v-am întrebat la ce distanță, de puncte, vă aflați față de-a doua clasată în acest moment. În „Cupa României” cum...

▶ O, în „Cupa României” am avut un traseu foarte bun.

Ce înseamnă „foarte bun”?

▶ Înseamnă că am eliminat din competiție echipe cotate ca fiind foarte bune.

Cum ar fi?

▶ Cum ar fi Mama Mia Becicherecu Mic, CSM Lugoj, Ripensia Timișoara...

Și acum?

▶ Acum așteptăm tragerea la sorți.

Domnul primar este prezent la întrecerile sportive?

▶ Da, atunci când timpul îi permite, domnul primar este mereu prezent la meciurile noastre.

OAMENI DIN PRIMĂRIA NOASTRĂ

MIHAELA FLAVIA OLARIU

Înainte de a ajunge la Biled, trec prin câteva sate, în toate, în absolut toate, la mesele aflate în dreptul dughelelor, oameni. Oameni posaci, opaci și învinși, oameni zăbovind peste mesele birtului, cu mâini ce se-ntind după pahare cu monopol ori bere. Băuturi ieftine – veți spune - da, dar nu uitați: buzunarele lor sunt aidoma buzunarelor României; goale, sau aproape goale. Avea dreptate Llosa? Chiar e urâtă lumea asta? Sau oamenii cu mâinile în buzunare și capul în piept o fac să arate astfel?

Cerul e mohorât, atmosfera e și mai cenușie și a început burnița. Nu, lumea, asemeni vieții, nu e urâtă. Totul depinde de cum o percepi. Dovadă că sunt animale care percep lumea prin undele calorice, cum ar fi șerpii. Altele, asemeni câinilor, o percep mai mult prin mirosuri, iar eu, prin vedere. Și de unde știu eu că aceasta este realitatea lumii? Cabalistul îmi spune că realitatea, pe care o văd, nu există.

La urma urmei, viața ne ridică întrebări tot timpul, iar eu chiar nu am la ele răspunsuri. Mai ales acum, când deschid o nouă rubrică în jurnalul meu de suflet „Banatul”: Oameni din primăria noastră.

Doamna Mihaela, pe care ori de câte ori o întâlnesc pare stăpânită de visuri frumoase, mă așteaptă în biroul său de lucru. Este secretar-dactilograf. Ce vreau să scriu despre ea? Întâi vreau

să aflu unde este născută? „La Brad, acolo unde este mult aur în Munții Apuseni, dar mai mult în inima oamenilor, în inima celor ce sunt urmașii neînfricatului Horia.” Și școala? „Școala la Timișoara. Iar numele primului meu dascăl este Valeria Stănilă. Vezi, am iubit-o atât de mult că nu îi uit numele. Iar fetița mea se numește Alexia și are 11 ani.” S-a schimbat mult comuna? „Foarte mult, de când a venit domnul primar Cristian David. Se vede, doar schimbarea este vizibilă pe orice stradă ai păși. Străzi asfaltate, apă curentă... un om care chiar se implică pozitiv în viața comunei.” Mihaela are o soră în Germania, o soră care a cochetat cu actoria. Din acest motiv, o întreb: Ce actor îndrăgești? „Pe Florin Piersic, iar din rândul celor plecați, pe Adrian Pinte.

La plecare, o asigur că orice întâlnire cu ea îmi face ziua frumoasă.

Rubrica școlii

SĂ VORBIM ÎNGRIJIT ROMÂNEȘTE

CUM ESTE CORECT: ACOPERIȘ SAU ACOPERIȘE?

Dragi elevi ai școlii din Biled, vă reamintesc în acest număr al jurnalului nostru, că la întrebarea din titlu răspunsul corect și îngrijit este să spunem: *Acoperiș-acoperișuri* (acoperișe), *plajă-plaje* (plăji), *plapumă-plapume* (plăpumi), *chitară-chitare* (chitări), *manta-mantale* (mantăi), *casă-case* (căși) – în aceste cazuri, variantele închise între paranteze, deocamdată, nu fac parte din limba literară, decât atunci când intenția autorului este de a reda vorbirea neîngrijită a vreunui personaj.

Din albumul german al Biledului

Sărbătoarea de Kirchweih

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaiia de Deta

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

Mitropolitul BANATULUI, ÎPS. IOAN, ÎN PROTOPOPSIATUL DETA:

„BUNUL DUMNEZEU NE VA AJUTA, CA SĂ PUTEM ȘTERGE LACRIMILE DE PE OBRAJII PREOȚILOR ȘI CREDINCIOȘILOR DIN PAROHIIILE AFECTATE DE VIJELIE!”

DIANA MIHAI

Urmele furtunii puternice care a lovit vestul țării în duminica de 17 septembrie sunt încă foarte vizibile, iar pompierii militari și autoritățile depun eforturi pentru degajarea copacilor, a stâlpilor, cablurilor sau altor elemente de construcție puse la pământ de vijelia soldată cu opt morți și peste 60 de răniți.

Nu a rămas indiferent la necazurile celor afectați de furtună nici Mitropolitul Banatului, ÎPS. Ioan, care i-a vizitat pe credincioși pentru a le transmite personal gânduri de încurajare și pentru a afla cum ar putea să le dea o mână de ajutor. Mitropolitul a vizitat Parohia Toager, din Protopopsiatul Deta, și biserica din Ghilad, locurile unde casele și bisericile au avut mult de suferit în urma furtunii.

Biserica cu hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Protopopsiatul Deta a suferit multe pagube la sistemul de acoperire și la sistemul pluvial, prici-

nite de căderea turlei. Și aici, Mitropolitul Banatului a mobilizat comunitatea și autoritățile locale în găsirea meșterilor și a resurselor materiale necesare pentru reparația într-un timp cât mai scurt a lăcașului de cult. „Astăzi, în bisericile pe care le-am cercetat, clopotele, preoții și credincioșii m-au pri-

mit plângând, având în vedere situația în care sunt bisericile lor. Am venit să îi încurajez, să le spun că vom fi alături de ei și să-i înștiințez că primul semnal de ajutor a venit de la Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, care deja ne-a trimis o importantă sumă de bani, cu ajutorul căreia să legăm primele răni, produse aici în această parte de țară. Nădăjduim că și din partea autorităților de stat să primim un ajutor, astfel încât până la venirea iernii toate bisericile să fie refăcute! Nădăjduim că Bunul Dumnezeu ne va ajuta, ca să putem șterge lacrimile de pe obrajii preoților și credincioșilor din parohiile afectate”, a spus Mitropolitul Banatului, ÎPS Ioan.

În Arhiepiscopia Timișoarei au fost afectate de furtună 37 de biserici, multe dintre ele necesitând urgent lucrări de reparații capital, provizoriu fiind folosite folii impermeabile de protecție pentru a proteja pictura parietală, dar și pentru a se putea oficia sfintele liturghii.

CONCURSUL INTERNAȚIONAL „CEAUNUL ȘI GRĂTARUL”, O NOUĂ EDIȚIE DE SUCCES

DIANA MIHAI

Sosirea toamnei a fost marcată la Deta de organizarea unei noi ediții a Concursului internațional „Ceaunul și grătarul”. Primăria și Consiliul local au făcut posibilă o nouă întrecere gastronomică, în data de 23 septembrie, începând cu orele 10, în Parcul Anton Kratzer, unde se desfășoară anual această manifestare mult așteptată de locuitori. În acest an, numărul participanților, sosiți

din Serbia, Ungaria și zone ale României, a întrecut toate așteptările, la fel ca și pe linie culinară.

Cărbuni bine încinși, ceaune de fontă în care mâncarea nu se prinde niciodată și preparate care îți lasă gura apă, astfel au fost întâmpinați amatorii de bucate alese, care au ales să treacă pragul deja celebrului festival. Concurenții s-au întrecut într-ale gastronomiei, dovedindu-și abilitățile prin realizarea unui regal culinar, cu mâncăruri delicioase împărțite pe categorii, precum gulaș, fasole, vânat, tocăniță, specialități varză, grătar și ciorbe de pește. Evenimentul, organizat de Primăria orașului Deta și Consiliul Local, s-a bucurat de un public numeros, care a plecat acasă încântat de mirosul și gustul bunătăților pregătite de către bucătarii aflați în concurs. Și pentru că mâncarea bună merge perfect cu o muzică de calitate, organizatorii au invitat și Orchestra și Formația de dans popular a Casei de Cultură din Deta să delecteze publicul așa cum știu ei mai bine. Dincolo de încântarea gustului, festivalul culinar „Ceaunul și Grătarul” a fost o lecție de multiculturalism și rezistență în fața uitării aduse de globalizare.

CORUL MIXT AL ORAȘULUI DETA, LA FESTIVALUL „RAPSOIDIILE NEAMULUI”

DIANA MIHAI

În data de 1 octombrie, Casa de Cultură din comuna Dudeștii Noi a fost gazda celei de-a treia ediții a Festivalului coral „Rapsodiile neamului”, la care au fost invitați să participe și membrii Corului Mixt al orașului Deta. Aceștia i-au încântat pe spectatori cu vocile lor deja binecunoscute de public, alături de alte nouă grupuri coral-vocale: corul mixt al Asociației pentru Artă și Cultură Românească „Vichentie Petrovici Bocăluț” din Torac, grupul coral mixt din Uzdin - Serbia, formația corală de femei din Uzdin - Serbia, grupul coral „Grănicerii Văii Bistrei” din Voislova, Caraș-Severin; corul Armonia - Parohia ortodoxă Bocșa; corul „Giroceana” din Giroc, corul Floris din Jimbolia, Corala Bărbătească Epifania - Timișoara și Grupul vocal folcloric din Giarmata, în Gală evoluând pe scenă corul gazdă al Casei de Cultură din comuna Dudeștii Noi.

AVEM O ȘCOALĂ MODERNĂ ȘI CU BAZA MATERIALĂ CORESPUNZĂTOARE CERINȚELOR UNUI ÎNVĂȚĂMÂNT DE CALITATE!

Prof. LUMINIȚA EFTENIE

Liceul Tehnologic „Sfântul Nicolae” din Deta și-a redeschis porțile în 11 septembrie, iar festivitatea pentru începerea anului școlar a avut loc în curtea clădirii de pe strada Ștefan cel Mare. La eveniment au participat diverse oficialități locale: reprezentanții Primăriei Deta, ai Consiliului Local, ai Poliției Locale Deta, ai Jandarmeriei Deta, ai Stației de Pompieri Deta, ai Asociației de Părinți, ai bisericii și cadre didactice, respectiv elevi.

După discursul pregătit pentru începutul de an școlar, prin care doamna director ne-a informat că avem o școală primitoare, modernă, curată, cu diverse clădiri bine puse la punct și cu baza materială corespunzătoare cerințelor unui învățământ de calitate, a fost citit mesajul domnului ministru al educației și al doamnei inspector școlar general, care îndeamnă la o bună colaborare profesor-elev-părinte pentru obținerea succesului școlar, dar și la încurajarea educabililor în a-și pune imaginația la muncă, asigurându-ne totodată de faptul că vor lupta pentru a reduce și a elimina lipsurile din sis-

tem.

Atmosfera a fost animată de copiii din clasa pregătitoare, care au avut parte de o intare specială în careu, pășind în ritm de dans alături de doamnele profesoare în învățământul primar, Simona Rădoi și Otilia Băduceanu.

La sfârșitul festivității, doamna director le-a urat elevilor, profesorilor și părinților, un an bun, cu multe reușite școlare și profesionale, ambiție și interes pentru învățatură, răbdare, creativitate și luciditate, apoi elevii au fost invitați în săli alături de consilierii educativi responsabili de fiecare clasă.

Foaia de Topolovățu Mare

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

LA TOPOLOVĂȚU MARE, VREMEA AMBIGUITĂȚII VALORICE A TRECUT

Îndreptându-mă spre stadionul comunal, mă bucură gândul că astăzi, în mijlocul lui răpciune, la Topolovățu Mare, în Banatul de pustă, am redescoperit ceea ce o

mare parte a României a pierdut de mai bine de două decenii: noțiunile de onoare de castă, de comunitate, de familie, ca și onoarea personală, deci acele noțiuni în mijlocul cărora trăiesc azi topolovițenii și care multora, de dincolo de așezarea lor, le par neverosimile.

După cuvântul de deschidere, rostit de domnul prof. Ovidiu Doța, edilul comunei Topolovățu Mare, microfonul a fost încredințat

autorului monografiei comunale, domnului prof. dr. Ioan Viorel Boldureanu. Spre bucuria celor prezenți, domnul primar a mai poftit pe scenă, alături de dânsul, componenții echipei locale de skandinav, dar și pe eleva Maria Daria Radi, din clasa a VII-a, elevă a Școlii Gimnaziale din Topolovățu Mare, care a participat la Olimpiada Națională de Fizică-Chimie „Impuls Perpetuum”, în perioada 6-9 august

2017, la Slobozia, unde a obținut o mențiune, având ca profesor coordonator pe Nicolae Ioan Isa-Capețan. Apoi, despre ce s-a mai întâmplat la arena sportivă, să lăsăm imaginile să vorbească...

CE ZI, CE NUME!

Cu o zi înainte de a porni spre Topolovățu Mare, președintele meu Vasile Todî mi-a spus: „Ia seama dascăliță, comuna spre care care te vei îndrepta mâine e grea de nume ce au tras braz-

dă adâncă în destinul Banatului istoric. Acolo, mâine, după multă vreme de letargie a grațitudinii, un coleg al tău, domnul profesor Ovidiu Doța, va readuce, prin gestul său nobil, valorile locului acasă. Pentru întâia oară, după mulți ani de netrebnicie, numele unui gospodar de frunte, numele regretatului ing. Ioan Josu, va fi reșezat la locul convenit și alături de numele acestuia, numele marelui prozator în dulcele nostru grai, prozator, din fericire în viață, domnul prof. dr. Ioan Viorel Boldureanu. Vor mai fi fiind și alții, dar dacă nu ar fi decât ei, tot ar fi

destul să credem că la Topolovățu Mare vremea ambiguității valorice a trecut.”

*

Deși născută și crescută în Banatul de munte, știam despre Topolovățu Mare un adevăr trist: mai bine de două decenii, această

comună a fost o unealtă în mâna nenorocului. Azi însă... secretarul comunei, domnul consilier juridic Viorel Turtă-Morariu, dă citire Hotărârii nr. 92, din 17.09.2017, privind acordarea titlului de „Cetățean de Onoare al Comunei Topolovățu Mare”.

Este un moment, cu adevărat, festiv. Iar eu am ajuns la vreme pentru a consemna numele nemuritorilor: prof. dr. Ioan Viorel Boldureanu, dr. Livia Chiriță, înv. Valerian Moroșanu, jr. Ioan Cojocari, apicultor Ioan Bobescu.

Apoi, post mortem, titlul a fost conferit gen. Dionisie Mărculescu, prof. Marin Țăranu, dr. Iulius Pora, gen. dr. Ioan Negru, dr. Ing. Ioan Josu, prof. Hans Klain, pr. Titu Crâșciu. Da, are dreptate Todî: „La Topolovăț a ostenit nerecunoștința!” Ce zi, ce nume!

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Victor Vlad Delamarina

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Cu sprijinul domnului primar, formăm o familie frumoasă

Valentin Sabin LAZĂR - Secretar

V.V. Delamarina, minunată această comună a Banatului, comună în care oamenii mai pot râde clipei care trece și mai pot mulțumi Celui care eliberează neconștient minunile, de la mărgăritarul din scoica oceanului până la zâmbetul delicat al unui copil din comuna lor. Am pornit, așa cum m-a învățat Vasile Todi, odată cu răsăritul soarelui și nu regret deloc, pentru că, astfel, mereu îmi rămâne timp să mă bucur de frumusețea zilei. A oamenilor ei...

Domnule secretar, am zăbovit puțin în drumul spre dumneavoastră, privind la nemișcarea unui bătrân pescar, gândind la faptul că, înaintea vânatului, pescuitul este cel mai vechi mod de a obține hrană. Născut sub presiunea necesității, el a devenit divertisment mult mai târziu.

► Domnișoară Roxana, oare bătrânul ghemuit pe marginea bălții practică pescuitul ca divertisment?

Ei, când mă voi întoarce am să-l întreb. După cât de adâncit era în așteptare, nu cred să plece repede. Domnule secretar, nu știu dacă ați fost întrebat în ultima vreme, dar vă întreb eu acum: gata cu împroprietărirea?

► Da, nu am fost întrebat demult. Încercăm să finalizăm problema aceasta care mai persistă în domeniul agricol, problema pe care o vom finaliza împreună cu colega de la registrul agricol.

Ce face dificilă rezolvarea acestei probleme?

► Faptul că nu găsim unii din proprietari.

Și astfel, găsindu-i veți desăvârși opera începută de Vodă Cuza...

► Da, într-un fel. Numai că pentru asta ne-au trebuit 27 de ani!

Atunci când veți găsi proprietarii, credeți că se va rezolva ușor această sarcină?

► Nu cred, pentru că și atunci când i-am găsit, unii au refuzat să semneze pe motiv că nu le convine amplasamentul.

Domnule secretar, stăm de vorbă la scurt timp după o cumplită tulburare meteorologică...

► Noi am avut, în vară, probleme cu seceta, iar acum cu furtuna care s-a abătut și asupra noastră.

Seceta a lăsat urme grave?

► Foarte grave. Și ce este mai grav, este faptul că mici agricultori nu au avut asigurări. Dar, vedeți dumneavoastră, eu îi înțeleg, pentru că, domnișoară Roxana, la prețurile foarte mari, pe care le necesită întreținerea unui teren agricol, de unde bani și pentru asigurări, care numai ieftine nu sunt? Apoi, cum spuneam, a venit peste comună furtuna și nu există o casă pe raza comunei care să nu fi fost afectată, care să nu fi avut o pagubă.

Fondurile guvernamentale?

► Din fondurile guvernamentale abia am reușit să reparăm instituțiile publice, de învățământ și pe cele medicale. Recent l-am însoțit pe domnul primar pentru a constata pagubele.

Natalitatea?

► După ultimul recensământ am avut 2604, acum, după statistica prefecturii, am atins cifra de 2800.

Creșterea se explică prin nașteri?

► Mai puțin prin nașteri și mai mult prin faptul că mulți oameni, din dorința de a fi mai aproape de Lugoj, și-au cumpărat terenuri, stabilindu-se în comună. Natalitatea, de care ai amintit, e spre zero. Din păcate. Și un alt aspect trist: în acest an, în primele șapte luni, am avut mai multe decese decât în întreg anul trecut.

La Petroasa Mare, din câte știu, satul a avut parte de o infuzie de sânge proaspăt.

► Da, aici s-au stabilit în ultimul timp multe familii de tineri ucraineni. Familii tinere cu copii, acolo, din fericire, nu înregistrăm, în rândul vârstnicilor, poate nici două decese pe an. Și dacă tot am vorbit de ucraineni, vreau să evidențiez faptul că noii veniți s-au integrat foarte bine, dovedindu-se buni gospodari.

Domnule secretar, ce vă deranjează, ce vă mâhnește în munca dumneavoastră?

► Ceea ce îi supără pe toți colegii mei: legile prea stufoase. Acesarea fondurilor extrem de dificilă prin aspectul ei birocratic și nu numai. Tot timpul e nevoie pentru întocmirea lor de consultantță și serviciile de consultantță, după cum știe toată lumea, costă bani, bani și nu puțin și de fiecare dată nu obținem finalitatea dorită. Și când spun asta, când vorbesc despre accesarea de fonduri, nu mă refer numai la noi, cei din administrație, ci și la tinerii care doresc să-și înceapă o afacere, fie ea și de dimensiuni reduse.

V-am întrebat ce vă supără, acum vă întreb ce vă bucură?

► Mă bucură faptul că în cadrul primăriei noastre, cu sprijinul domnului primar, formăm o familie frumoasă. În primăria comunei V.V. Delamarina, oamenii vin cu drag la lucru.

DIN BUCĂTĂRIA UCRAINEANĂ A CONSĂTENILOR NOȘTRI

Când vorbim despre bucătăria ucraineană ne gândim în primul rând la celebrele borșuri care se gătesc oriunde în Ucraina, în restaurante sau în casele oamenilor.

BORȘ UCRAINEAN

Ingrediente: Carne de porc cu os, două cepe, slănină, o sfeclă roșie, doi morcovi, smântână, o foaie de dafin, o varză murată, sare, piper, verdeață.

Preparare: Carnea de porc se curăță, se taie bucăți mici și se pune la fiert. În oală se pune și osul de pe care s-a curățat carnea. Se spumează și când carnea e aproape fiartă se scoate osul și se adaugă cartofii tăiați sferturi și morcovii. Separat se călesc ceapa cu slănină, împreună cu sfecla roșie rasă. Se adaugă varza murată, care se toacă fin. Se toarnă prăjeala în oală, se pun foi de dafin și se lasă să fiarbă împreună 10 minute. Se potrivește de sare și piper. Se adaugă verdeață și se servește cu smântână.

PENTRU OASPEȚII NOȘTRI

Comuna Victor Vlad Delamarina are o așezare strategică în inima Banatului la granița dintre județele Timiș și Caraș-Severin, cu oameni de calitate „bănățeni făloși”, buni gospodari, omenoși și ospitalieri, calități specifice românilor în general și bănățenilor în special.

Comuna este într-o continuă dezvoltare din toate punctele de vedere economic, social, cultural, uman etc. Din punct de vedere economic se dezvoltă infrastructura, se sprijină micii și marii investitori, creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei.

Din punct de vedere social se încearcă găsirea unor locuri de muncă pentru cât mai mulți locuitori, eradicarea șomajului, a cazurilor sociale referitoare la familii defavorizate, copii și bătrâni. În ceea ce privește cultura, se încearcă păstrarea tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, înnodarea unor legături culturale între generații pentru păstrarea acestor obiceiuri. La ultimul recensământ al populației din 2002 populația comunei era de 2910 locuitori sperăm ca la următorul, să se observe o creștere demografică, care să ridice comuna noastră de la comuna de gradul III la comuna de Gradul II.

Asigurându-vă de considerația și sprijinul nostru în orice domeniu, ori că sunteți în călătorie de afaceri ori de plăcere, vă invităm și vă așteptăm cu drag în comuna Victor Vlad Delamarina.

Viceprimar

Jr. IOAN SIMA

Rubrica școlii

SĂ ÎNVĂȚĂM MATEMATICA ZÂMBIND

Dragi elevi ai școlii din comuna V.V. Delamarina, trei copii, Maria, Radu și Victor au, fiecare, câte o legumă preferată, una dintre următoarele: ridichi, morcovi și napi. De asemenea, fiecăruia dintre ei îi place unul dintre fructele următoare: mere, banane și struguri.

Lui Radu nu-i plac napii și nici merele.

Mariei îi plac napii sau ridichiile, dar nu îi plac bananele.

Lui Victor îi plac bananele sau merele, dar nu și ridichiile.

Persoana căreia îi plac strugurii preferă morcovii. Cât de repede puteți identifica legumele și fructele preferate de fiecare?

Victor – napii și bananele
Radu – morcovii și strugurii
Maria – ridichiile și merele

Răspuns:

Foaiia de Vermeș

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Domnul primar este mereu alături de școală Ovidiu Sergiu PÎRVAN - Director

Vermeș, zi de vară caniculară. La sediul școlii din comuna Vermeș, nelipsit, domnul Ovidiu Sergiu Pîrvan, directorul instituției. Când i-am cerut încuviințarea de a ne întâlni, și-a dat acceptul fără ezitare. Un om deschis dialogului civilizat, un dascăl chiar și dincolo de catedră.

Domnule director, sunteți o personalitate binecunoscută a comunei dumneavoastră, dar pentru cititorii noștri din celelalte „foi”, vă rog să achiesăți la ceea ce postrevoluție se cheamă CV!

▶ Sunt profesor de istorie, am absolvit Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Teologie și Istorie, specializarea istorie și urmez un masterat în geografie, la aceeași universitate. Am o vechime în învățământ de 11 ani. Sunt căsătorit din 2014, cu Ramona, profesoară și ea de limba română. Avem o fetiță Patricia-Maria de 1 an și 3 luni.

Să vă bucurați de faptele ei.

▶ Vă mulțumesc.

Domnule director, cu ce rezultate s-a încheiat acest an școlar pentru elevii școlii comunei Vermeș?

▶ Rezultatele la sfârșitul anului școlar 2016-2017 de la Școala gimnazială Vermeș au fost foarte bune, zic eu. Promovabilitatea la Evaluări Naționale la clasa a VIII-a a fost de 90%.

Cui datorează elevii aceste bune rezultate?

▶ În primul rând, colectivului de cadre didactice din școală, care au muncit și suplimentar, dar și lor. Clasa care în acest an a fost formată dintr-o generație bună. Elevii fiind apreciați la toate inspecțiile școlare din timpul anului la mai multe discipline.

Spre ce licee au optat elevii acestei serii?

▶ Elevii din clasa a VIII-a au optat în mare par-

te la licee teoretice din Reșița și Timișoara, doar o mică parte alegând colegiile tehnice sau cele profesionale.

Domnule director, cum vedeți, în această perioadă, viitorul învățământului românesc?

▶ Eu sunt o persoană mai optimistă de felul meu și cred că învățământul românesc o să rezolve problemele actuale cu care se confruntă într-un viitor foarte apropiat.

Efortul activității domnului Damian, primarul comunei Vermeș, se vede la orice pas făcut pe străzile comunei. În dinamica efortului școlar, simțiți sprijinul domnului primar?

▶ Domnul primar Damian a sprijinit și sprijină în continuare școala în toate problemele cu care se poate confrunta școala. Trebuie precizat că domnul primar este mereu alături de școală.

Copiii cresc, elevii devin studenți, studenții, oameni ai muncii, cum erau numiți până mai ieri. Se mai întorc pruncuții Vermeșului, definitiv, acasă?

▶ Nu, copiii Vermeșului devin maturii Timișoarei, Reșiței sau mai grav ai străinătății. Acest fenomen al migrării de la sat la oraș afectează și comunitatea noastră, dar și alte comunități din Banat și din țară. Chiar dacă condițiile de viață de la Vermeș sunt foarte bune, posibilitățile de dezvoltare profesională sunt mult mai mari în mediul urban.

Da, din păcate. Cu ce probleme, administrative, vă confrunțați în activitatea dumneavoastră de conducere?

▶ Probleme administrative majore nu sunt la noi la școală, dar există o problemă majoră ce ține de subfinanțare.

Din cauza?

▶ Din cauza efectivelor scăzute de elevi, pentru că bugetul se calculează în funcție de numărul de elevi.

Domnule director, cum stați la capitolul «abandon școlar»?

▶ Abandonul școlar este scăzut la Școala Gimnazială Vermeș, sub 5%, deci sub media județeană și cea națională.

Iată un aspect îmbucurător. Aș dori să aflu care este obiectivul dumneavoastră, primordial, ca director al acestei școli?

▶ Cu certitudine, asigurarea unui proces instructiv-educativ de calitate, menținerea disciplinei și asigurarea unor condiții optime elevilor pentru desfășurarea cursurilor.

Disciplină, disciplina care duce undeva, cum spunea Makarenko. Da, acesta este scopul educației. Dacă există, și sunt convinsă că există, aș vrea să-mi vorbiți puțin despre proiectele și colaborările dumneavoastră.

▶ Există, desigur, în primul rând parteneriate foarte bune și rodnice cu Primăria și Consiliul Local din Vermeș, apoi cu Biserica și cu poliția din comună care sunt mereu aproape de școală. Un proiect mai amplu, însă, este cel cu școlile rurale din zona Boțșa, numit „De prin sate adunate”, unde Școlii gimnaziale din Vermeș i s-a atribuit activitatea „Poezie în grai bănățean”.

Cunosc obligațiile pe care le aveți, atât dumneavoastră, cât și omologii dumneavoastră, vorbiți-mi despre satisfacții?

▶ O mare satisfacție ca și profesor este atunci când foștii elevii se întorc în vizită la școală și povestesc realizările lor, atunci ai o satisfacție foarte mare pentru că realizezi că și tu ca profesor ai contribuit puțin la acele realizări.

Care e deviza dumneavoastră, domnule director?

▶ Viața poate fi trăită oriunde. Decorul nu are nicio importanță, esențială este intensitatea. La ce autor o pot întâlni elevii Vermeșului?

▶ La Cezar Petrescu.

Domnule director, vă mulțumesc pentru amabilitatea de a dialoga cu mine.

▶ Și eu vă mulțumesc și vă mai aștept să ne vizitați școala.

Medicul nostru – prietenul dumneavoastră

VITAMINA CARE TE PROTEJEAZĂ DE POLUARE

La nivel mondial, numărul deceselor din cauza poluării atmosferice a crescut. Dar există o metodă prin care putem contracara efectul negativ al acestei poluări. Studiile arată că persoanele care iau un supliment alimentar cu vitamina B suferă mai puțin din cauza poluării.

Concret, este diminuat efectul negativ pe care poluarea cu particule fine îl are asupra sănătății sistemului cardiovascular.

Vitamina B protejează organismul de efectele negative ale poluării din marile orașe. Studii recente au arătat că suplimentele cu această vitamină ajută la reducerea efectelor negative pe care le are poluarea asupra bolilor cardiovasculare.

Sfatul bisericii

ajutați copilul să se roage

Lumea înconjurătoare poate fi destul de înspăimântătoare pentru un copil. El poate vedea la știri tot felul de lucruri care să-l sperie. Sau poate auzi la școală sau în cartier altele înfricoșătoare.

Da, dacă crezi în Dumnezeu, îți poți învăța copilul să creadă la rândul lui, astfel încât să depășească momentele de teamă. Copiii care sunt învățați că Dumnezeu este mare și bun, că ne iubește pe toți, sunt mai liniștiți după ce se roagă.

Când copiii îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru ceea ce au în viața lor devin mai conștienți de cât de binecuvântați sunt. Copiii care cresc apreciindu-și casa, familia, prietenii, masa, profesorii au o viață mai fericită și mai productivă.

DEPARTAMENTUL ZOOTEHNIC

VESTE BUNĂ PENTRU CRESCĂTORII DE ANIMALE

Fermierii care au depus cererea unică pentru zootehnie în campania 2017 vor primi subvențiile mai devreme anul acesta. După cum se știe, în anii trecuți crescătorii de animale au primit ultimii bani pentru subvențiile aferente campaniei 2016!

În acest an, toate subvențiile, inclusiv pentru zootehnie, vor fi acordate începând cu 16 octombrie, într-un avans de 70%, urmând ca de la 1 decembrie să fie dată și plata regulară.

PAGINA REALIZATA DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Coșteiu

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

Sute de ore de repetiții, pentru câteva minute de evoluție scenică

Prof. Lili CAREBIA

Întâlnirea cu doamna Lili Carebia, la catedra sa de „Alimentație publică” de la Colegiul Tehnic Valeriu Braniște din Lugoj. m-a dus cu gândul la explicația lui Brahma dată lui Kakudmi, privind timpul care se scurge diferit în diverse planuri ale existenței. Soție, mamă, dascăl și neobosit coordonator al vieții artistice din comuna Coșteiu, doamna Lili, cum o alintă elevii, m-a convins de-a lungul dialogului nostru, că timpul trece foarte repede atunci când activitatea ta se desfășoară cu bucurie.

Doamnă, vă întâlnesc la catedra liceului unde predați, rugându-vă să-mi vorbiți despre folclor, mai exact despre Festivalul Internațional de Folclor România-Serbia desfășurat în luna care a trecut în comuna dumneavoastră de suflet, Coșteiu.

► Și în acest an, ne-am bucurat de prezența a mai multor ansambluri artistice din județ, dar și de un public pe măsură. Onorați fiind și de prezența doamnei Adela Pop de la Consiliul Județean Timiș.

A câta ediție?

► A XII-a. Și ca o noutate, această ediție s-a ținut în aer liber.

Îmi puteți da numele unui foarte tânăr solist prezent la acest festival?

► Sigur, e vorba de micuțul Luca Coșoveanu, elev în clasa a II-a. El, în familia sa, nu este sigurul interpret de folclor, sora sa, prezentă în acest an la cea de-a VIII-a ediție a Festivalului-Concurs Elena Jurjescu, cântă foarte frumos.

S-a consemnat, după cum știm, ce-a de-a XII-a ediție, eu cred că un asemenea festival, care, iată, consemnează atâtea ediții, are nevoie de un sprijin real. Ați avut un astfel de sprijin?

► Fără îndoială, am avut largul concurs al administrației locale și al Consiliului Local din comuna Coșteiu. Altfel, cu siguranță, nu am fi reușit.

Am aflat, de la colegul meu Vasile Todî, eu din pricina binecuvântate nu am putut fi prezentă, că ați avut o deschidere pe măsura acestei sărbători.

► Da, invitații au fost primiți, după datina străbună cu pâine și sare... cu colacul; ritualul de primire din Banat.

Apropo de sprijinul acordat acestor tineri artiști ai comunei, recent s-au întors dintr-o mini vacanță petrecută în Stațiunea Băile-Herculane.

► Da, cu sprijinul domnului primar, am reușit să ne deplasăm, pentru o perioadă de trei zile, în frumoasa stațiune a Banatului de Munte. Dar nu a fost o simplă deplasare, pentru că pe întreaga perioadă a celor trei zile am făcut repetiții. O odihnă activă.

Cu ce problemă vă întâlniți mai des în relația cu ansamblul pe care îl conduceți de ani buni?

► Cu plecările membrilor, care, ajunși la vârsta anilor universitari, pleacă spre alte zări.

Cel mai apropiat spectacol pe care îl pregătiți când va avea loc?

► În luna decembrie. Este spectacolul cel mai așteptat, atât de locuitorii comunei, cât și de membrii ansamblului.

Dar până atunci, puneți bazele unui nou ansamblu...

► Da, mi-am dorit ca și colegiul la care predau să aibă un ansamblu artistic. Sunt foarte mulți copii talentați.

Cum se va numi?

► Așa cum se cuvine: „Florile Brăniștene”.

Cu câte perechi de dansatori?

► Cu șapte și Sabina Danciu solistă.

Muncesc, doamnă, acești copii...

► O, Doamne, sute de ore de repetiții, pentru câteva minute de evoluție scenică.

AFLĂM DE LA MEDICUL VETERINAR

CUM CITIM... OUL!

DR. VASILE VIȘĂOAN

Subiectul acestei rubrici sper că va interesa, în egală măsură, atât cititorii comunei Coșteiu, cât și pe cei din alte localități. E bine să știți că, pe lângă termenul de garanție, oul este înscris și cu un cod de cifre (uneori mai puțin lizibil), pe care nu ar trebui să îl trecem cu vederea, pentru că el oferă informații foarte importante cu privire la calitatea produsului.

Există patru categorii de ouă care, potrivit reglementărilor UE, pot fi comercializate. Această clasificare se face în funcție de modalitatea de creștere a păsărilor de la care provin ouăle, iar marcarea respectă standardele europene.

Astfel, prima cifră a codului precizează calitatea oului, iar următoarele cifre reprezintă codul de producător. Concret: ouăle marcate cu cifra 3 provin de la găini crescute în baterii și reprezintă, din păcate, peste 90% dintre ouăle comercializate în România.

Ouăle care provin de la găini crescute pe sol sunt marcate cu cifra 1, cele de la păsările dezvoltate în aer liber cu cifra 2, iar cele ecologice - cu 0. Acestea din urmă sunt cele mai sănătoase. Dar și prețul ouălor ecologice este mai mare. În supermarketurile din țara noastră, unde producția de ouă de la găini crescute pe sol este foarte scăzută, se găsesc de obicei doar ouă de baterie și ecologice.

Născută în 01.01. 2001, Beatrice Spitzer, pe care dascălii și colegii o alintă Betty, este noua noastră colaboratoare pentru „Foaia de Coșteiu”. Recomandată de dascălița ei, doamna prof. Lili Carebia, o mai așteptăm pe Betty și cu alte însemnări ale sale. „Scopul acestei lucrări - ne-a spus Betty - este de a face o trezire. De a arăta lumii că Dumnezeu nu este precum pare”.

EXISTENȚA LUI DUMNEZEU

BEATRICE SPITZER

Există oare Dumnezeu? Îl vezi? Îl auzi? Cu siguranță, nu! Dar asta nu înseamnă că nu există.

El există și e prezent peste tot. De unde poți fi sigur de asta? Ei bine... privește în jurul tău. Ce vezi? Oameni, copaci, păsări, flori, ape... și lista continuă. Știi oare cum au apărut? Cu siguranță nu prin Big-Bang.

E nostim, nu? Sau... chiar de necrezut. Cum poate un ou... o bilă, să explodeze și să facă universul, acest univers perfect. Stele, planete, galaxii, dar hai să nu ne aventurăm atât de departe, ci să rămânem la planeta noastră.

Vezi, nu? Cât e de mare, de diversificată. Asta nu poate fi decât Mâna lui Dumnezeu. Chiar dacă nu-L vezi, poți vedea urma mâinii Lui.

Uite-te la tine. Ești frumos. Ești unic. Nimeni nu seamănă cu tine, iar dacă te uiți la anatomia ta, poți și tu să vezi că numai un geniu te putea crea perfect.

Acest geniu e Dumnezeu care te-a creat într-un mod atât de perfect. Nu-L vezi, dar există, există și faptul că tu ești dovedește existența și bunătatea Lui.

Ești tu sigur de ziua de mâine? Ești tu sigur că o mai apuci? Îți spun că faptul că tu trăiești și azi este datorat Lui. Zâmbește, fiindcă te iubește și vrea să fii copilul Lui. Întrebarea, însă este: vrei și tu să fii copilul Lui?

ÎN ATENȚIA PĂRINȚILOR

FERIȚII COPILII DE AUTISM

DR. LUIZA POPESCU

Dragi părinți, un studiu făcut de „Centrul pentru Copii cu Autism” arată că în cazul a 90% dintre copiii de 2-3 ani, care sunt diagnosticați cu o formă de autism, factorul declanșator este vizionarea excesivă a programelor TV sau a altor forme de realitate virtuală.

Specialiștii recomandă ca accesul la tehnologiile și dispozitivele multimedia pentru copiii între 0-2 ani să fie restricționat complet, iar pentru copiii între 3 și 6 ani, să fie limitat la maximum o oră pe zi. Copiii între 6 și 12 ani să vizualizeze programele TV maximum două ore pe zi.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaia de Birchis

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: Aceasta este Biblia Banatului!

† Ioan

De la prima mea venire la Primăria comunei Birchis, m-am obișnuit să zăbovesc puțin în parcul de la intrare, în fața bustului lui Alexandru Mocioni. Ultimul strălucit vlăstar al unui neam cardinal. Un neam care a aparținut unui popor ce, la începutul secolului al XX-lea, reprezenta ultima mare populație de latinofoni nesedentari din sud-estul european. Pe fiii săi, Eminescu i-a numit numai macedo-români, „aromâni” îi suna probabil a „armeni”. Iar imnul lor, ca legământ – blestem, amintește, mereu, de : De te voi uita Israele...

Camelia Todorescu, de acum una din cunoștințele mele dragi din Birchis, mă așteaptă cu o ceașcă cu cafea caldă. Este soția interlocutorului meu din ediția trecută a jurnalului, domnul ing. Todorescu.

Doamnă Camelia, dumneata, asemeni soțului, ești absolventă...

► Sunt absolventă a Facultății de agronomie din cadrul Universității de Științe Agricole a Banatului.

Și ești gorjeancă, născută la Târgul Jiu.

► Da, și am o fetiță, Cosmina Maria, care poartă prenumele soțului meu...

Și Maria?

► Maria mi-a plăcut mie.

M-ai rugat să te tutuiesc.

► Da.

Mă conformez, Camelia, ai 38 de ani și lucrezi în cadrul administrației birchisene din anul...

► Din anul 2009 ca asistent social. Deși ai terminat facultatea cu asemenea note încât ți s-a oferit un post universitar. De ce ai refuzat?

► Pentru că soțul meu, student la fel de bun, își dorea să se reîntoarcă acasă.

Și acum, te afli în ipostaza omului care se ocupă de cel mai greu încercat segment al populației.

► În primul rând de persoanele cu handicap. Și formalitățile pe care trebuie să le îndeplinesc îngreunează, enorm, munca depusă pentru ajutorarea acestor oameni, la care, neputându-se deplasa parte din ei, trebuie să mă duc personal.

Sunt multe astfel de persoane?

► Destule!

Ce să înțeleg prin „destule”?

► Cam 30 de persoane. Apoi, vin cei cu ajutorul social, în număr de 16 familii.

La ce sumă se ridică acest ajutor social? Cum se acordă el?

► Se acordă în funcție de numărul de membri de familie.

Mai precis.

► La o persoană se acordă 142 de lei, la a doua persoană, 240, etc.

În ce caz își poate pierde un cetățean ajutorul social?

► Ori de câte ori nu se aduc actele necesare la dosar. Sau, în cazul în care nu vine să depună o nouă cerere.

Este adevărat că un cetățean care, beneficiază de ajutor social, își pune „geamuri termopan” la casă, pierde acest sprijin social?

► Nu e adevărat. Există, este adevărat, o listă a bunurilor, pe care, dacă le ai în proprietate, te exclude din această categorie.

Avem un primar gospodar și foarte activ!

Ing. Camelia TODORESCU

Îmi poți da un astfel de „bun” eliminator?

► Da, să nu depășești, ca proprietar, cu puz construcții, cu tot, 2000 de metri².

Ce vârstă au cei asistați social?

► Din păcate foarte mulți tineri.

Cum îți explici, Camelia, această stare de lucruri?

► Lipsa școlii, ori a școlii făcute doar pentru o diplomă, la capătul căreia nu trebuiești nimănui.

Cum s-a schimbat comuna din anul venirii tale aici?

► În bine. S-au făcut multe investiții, tinerii au o bază sportivă modernă, s-au făcut ample lucrări de modernizare a instituțiilor de cultură de pe raza comunei, s-au asfaltat drumurile și s-au pavat trotuarele, străzile, până mai ieri, ulițe, asfizi sunt afaltate. Avem un primar gospodar și foarte activ.

Cu ce probleme se confruntă tinerii comunei Birchis?

► Cu aceleași probleme cu care se confruntă majoritatea tinerilor din țara asta, din care cea mai grea este aceea a locurilor de muncă. Și, sigur, pentru a reuși să obțină un loc de muncă în altă parte, se lovesc de ceea ce am vorbit înainte, de școală, de lipsa școlii făcută temeinic.

Evidențiază-mi, te rog, o aberație legislativă cu care te întâlnești în munca ta?

► Tichetele de grădiniță la copiii care au venituri de până la 242 de lei pe membru de familie, plină de neînțelese această lege. Și inegală prin modul ei de aplicare.

Îți lipsește Timișoara, Camelia?

► Nimic nu îți lipsește dacă ești împreună cu oamenii dragi.

PENTRU ALBUMUL ȘCOLII din CĂPĂLNAȘ

Nu puteam părăsi Birchisul, fără a saluta „Micul Trianon”, acest edificiu nobiliar din localitatea Căpălnaș, care rămâne și astăzi un veritabil exponent al moștenirii arhitecturale lăsate în zona Banatului de către familia nobiliară macedo-română Mocioni. Palatul Mocioni este opera arhitectului vienez Otto Wagner. Aici, scrie Theodor Botiș, în castelul din Căpălnaș, unde locuia familia lui Eugen Mocioni, distracția zilnică și aproape unică era muzica. În zilele de recepție se executau adevărate concerte de muzică clasică, întrebându-se cele două pianiste de salon. Dar concertele căpătau strălucire artistică mai ales datorită stăpânei casei, «Cocoana Terezia» a cărei voce, frumos colorată și bine cultivată, ferma pe oaspeți. De altfel, întreaga personalitate a acestei femei avea un farmec de neuitat.

Pe noul teren de sport, cu instalație de noaptea, teren aflat în vecinătatea castelului, elevii claselor a V-a și a VII-a își desfășurau activitatea sportivă alături de dascălul lor.

ÎN ATENȚIA ELEVILOR

Dragi elevi, este bine să știți că, dincolo de drepturile voastre, există și îndatoriri. Una din ele este obligația de a vă pregăti pentru fiecare disciplină de studiu consemnată în „Statutul Elevului”.

În plus, vă este interzis să folosiți telefonul mobil în timpul orelor de curs, al examenelor și al concursurilor. Evident, vă este interzis să aveți un comportament jignitor, indecent, de intimidare, de discriminare, și să manifestați violență în limbaj și în comportament față de colegi și față de personalul unității de învățământ.

În cazul în care nu vă conformați regulilor, vi se poate face observație individuală sau muștrare scrisă. De asemenea, vi se poate retrage temporar sau definitiv bursa de merit sau bursa socială, puteți fi mutați disciplinar la o altă clasă din școală sau puteți primi preaviz de exmatriculare, iar, în final, să fiți exmatriculați.

UN OM INFORMAT ESTE UN OM PUTERNIC

Un om păstra, cu începere din această lună, o rubrică a informațiilor care interesează pe toți cititorii noștri. O rubrică a informațiilor-semnal de alarmă, un semnal de alarmă tras de eminențe în domeniul lor de activitate, privind destinul României.

În acest număr, publicăm avertismentul domnului prof. univ. dr. Cristian Păun, privind situația României de azi. Spune distinsul profesor: „Datoria publică, a României, s-a dublat în ultimii 4-5 ani. Dacă în 1995 ea era de 65 euro / locuitor, în 2015 a depășit 3.100 de euro. În concluzie, o familie cu 2 adulți și 2 copii are în momentul de față o datorie acumulată de stat de 12.000 euro fără a primi mare lucru în schimbul ei în acest interval.

Este deci doar o chestiune de timp până când un stat ce acumulează masiv datorii și deficite pentru a plăti privilegiile, pensiile și salariile, multe dintre ele speciale, va intra în colaps”.

PAGINĂ REALIZATĂ DE ROXANA FURDEAN

Foaiia de Aquatim

Să dea Dumnezeu ca cineva, adunând jurnalul „Banatul” foaie după foaie, după ce se vor aduna cu sutele, cu miile, să spună: *Aceasta este Biblia Banatului!*

† Ioan

O PROVOCARE TOT MAI AGRESIVĂ: APA DE PLOAIE

Recentele fenomene meteorologice care s-au abătut, în luna care a trecut, asupra Banatului – și nu numai – ne-au determinat să reactualizăm editorialul semnat de domnul director general Ilie Vlaicu în revista instituției pe care o conduce, prin publicarea sa în jurnalul interregional „Banatul”, convinși fiind că el prezintă un interes aparte, pentru conducătorii administrațiilor prezente în paginile sale.

-R-

Vremea se „sălbătește”. Putem spune asta fără să exagerăm prea mult, de vreme ce se întâmplă tot mai des fenomene naturale de intensitate puternică, și acestea nu în mijlocul naturii, ci în plină civilizație. Orașele, gândite astfel încât să „îmbălânzească” mediul și să le facă locuitorilor viața mai confortabilă, vor trebui să se adapteze la schimbările în rău ale vremii. Furtunile sau ploile deosebit de puternice sunt tot mai frecvente și, tot mai des, depășesc, pe moment, capacitatea de evacuare și transport a rețelelor de canalizare. Depunerile de grăsimi sau obturărilor cu deșeuri textile, plastice, resturi me-

najere sunt factori semnificativi de risc, așa cum am mai atras atenția. Se pot produce așadar, la ploi intense, în scurt timp, inundații prin refularea canalizării în stradă sau în locuințe. Nu este numai cazul Timișoarei, astfel de lucruri se întâmplă în mari metropole din toată lumea.

Schimbările climatice au impus noi reguli pentru realizarea sistemelor de canalizare, și anume separarea apei de ploaie de apă uzată menajeră, astfel de sisteme fiind numite divizoare. În Timișoara, canalizarea – în lungime de peste 560 km – este unitară, adică preia laolaltă atât apa provenită din precipitații, cât și pe cea uzată, provenită din gospodăria sau procese industriale. Realizarea integrală a unui sistem nou nu este posibilă și nici necesară, de vreme ce sistemul este funcțional și face față și la debite de 10-15 ori mai mari decât în mod obișnuit. Stațiile de pompare

din stația de epurare au fost modernizate și automatizate, permițând evacuarea apei din oraș, prin canalizare, la un debit dublu față de cel al Begăi.

Este necesar însă să găsim soluții locale de gestionare a apelor pluviale. Apele scurse de pe mari suprafețe betonate, cum sunt cele ale unui oraș ca Timișoara, pot schimba, în timp, circuitul normal al apei în natură, în sol, și pot genera dezechilibre. Prin urmare, trebuie să gestionăm corect colectarea și evacuarea acestora.

Investițiile viitoare ale societății Aquatim și ale Primăriei Timișoara au în vedere adaptarea la noile cerințe, prin găsirea unor soluții locale de gestionare a apelor de ploaie prin deversare în Bega, în locuri special amenajate sau chiar realizarea unor bazine tampon de retenție a apei pluviale în punctele vulnerabile, cum sunt pasajele.

Prof. Dr. ILIE VLAICU

DE CE AVEM NEVOIE DE STAȚII DE POMPARE PE CANALIZARE

LOREDANA LEORDEA

Canalizarea Timișoarei, construită acum 105 ani, este una gravitațională. În 1912, apa uzată curgea liber, ajutată de panta canalului, ajungând în final în două mari canale colectoare, care preluau apele din nordul și sudul orașului, respectiv de pe malul drept și stâng al Begăi. În dreptul stației de epurare, colectorul sudic trecea pe sub Bega, pentru a se uni cu cel nordic, înainte de intrarea în stație.

Cu timpul, orașul s-a întins atât de mult, încât panta necesară curgerii apei prin canale și adâncimea de pozare a acestora nu mai puteau fi corelate. Soluția a fost construirea stațiilor de pompare a apei uzate, care să preia apa colectată prin canalele din zonele de la marginea orașului și să o repompeze în colectoarele principale. În prezent, în Timișoara avem 18 stații de pompare pe rețeaua de canalizare.

CE MAI ARUNCĂM LA CANAL?

LOREDANA LEORDEA

În luna august se poartă... textilele. Recent, un angajat al societății Aquatim a recuperat, dintr-un colector de apă de ploaie, un telefon mobil, spre marea bucurie a posesoarei acestuia. Situația este una fericită și pentru canalizarea Timișoarei, în care ajung, zilnic, și nu întâmplător (!), o mulțime de obiecte-surpriză.

Despre ce aruncă lumea la canal am scris în mai multe rânduri. Banalele bețișoare de urechi sunt cele care le dau cel mai mult de furcă colegilor noștri de la stația de epurare, nevoiți să oprească, pentru curățare, grătarele de intrare în stație, utilaje automatizate și programate să se curețe singure, la anumite intervale de timp, după un algoritm care nu a luat în calcul un flux de materii atipice pentru canalizare. Nu toate obiectele care ajung în canal reușesc să parcurgă lungul drum până la stația de epurare, din vestul Timișoarei. Puse cap la cap, conductele măsoară peste 600 de kilometri. Unele se opresc pe drum și acolo rămân, până la prima ploaie torențială care le ia pe sus. Altele nu reușesc să treacă de obstacolele serioase de pe traseu, și anume stațiile de pompare a apei uzate. Camere de bicicletă, mopuri, deodorante din plastic pentru WC, cârpe, obiecte mici din plastic – iată o parte din musafirii nepoftiți, dar „de-ai casei”, ai stațiilor de pompare de pe rețeaua de canalizare.

Textilele au fost numărul unu în topul lunii august. În a doua jumătate a lunii, echipele de la secția mentenanță au fost nevoite să intervină în mod repetat pentru a curăța și repune în funcțiune stații de pompare a apei uzate, blocate de materiale textile, antrenate din canalizare. O serie de intervenții au fost necesare la sfârșitul acestei luni, la stația de pompare a apei uzate (SPAU) Azur, unde deversează apele uzate provenite de la alte două stații, din „amonte”, care preiau canalele din cartierele Plopi și Kuncz. „La 5-10 minute după ce am curățat și repus în funcțiune stația, am primit avertizare că pompele nu funcționează. Echipa respectivă s-a întors la SPAU și au găsit din nou chesonul înfundat, și asta s-a întâmplat de câteva ori la rând”, relatează Dumitru Stoian, șef Sector mentenanță electrică-construcții. Toate materialele sau obiectele aruncate în canalizare sunt extrem de dăunătoare utilajelor care asigură funcționarea acesteia. Deșeurile textile sau de alt tip, chiar și de dimensiuni mici, sau acumularea unor depozite de grăsimi blochează aspirația pompelor. Cantitățile mari nisip din apa uzată distrug, de asemenea, rotoarele pompelor.

DRUMUL LUNG DE LA O IDEE GENIALĂ LA PERFORMANȚELE FOSE SEPTICE

CRENGUȚA RADOSAV

Realist vorbind, statisticile o confirmă, România se află mult sub media europeană din punct de vedere al modului în care tratăm deșeurile și apele uzate. În jurul marilor orașe sau la periferiile acestora, de-a lungul anilor, s-au construit cartiere

întregi de case, zonele devenind suprapopulate și aglomerate, chiar dacă nu existau rețele de utilități dezvoltate. Dintre toate, lipsa rețelelor de apă și canalizare a fost cel mai mic impediment în calea dezvoltării rezidențiale, iar dacă lipsa rețelei de apă este relativ ușor de depășit, problema apelor uzate este realment un impas greu de gestionat.

Inginerul german Karl Imhoff (7 aprilie 1876 – 28 septembrie 1965) este cel care și-a pus primul problema, la modul cel mai serios, în acest domeniu, devenind un pionier al tratării apelor reziduale utilizate în întreaga lume. Karl Imhoff a

fost, așa cum îl definesc specialiștii, forța motrice în dezvoltarea și invenția aparatelor tehnice și a metodelor de tratare a apelor reziduale (procesul de nămol și de activare a nămolului).

Imhoff a oferit nu numai inovații tehnice semnificative, ci și reguli de proiectare derivate din experiența în funcționarea instalațiilor de tratare a apelor reziduale. A scris un Manual de drenaj urban, în 1906, care este lansat astăzi în ediții noi. În istoria sa de o sută de ani, cartea a fost tradusă de 40 de ori și a apărut în 20 de limbi.

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOAMNEI CRENGUȚA RADOSAV

STRĂMOȘII MEI CU MUNȚII PE UMĂR

Toamnă frumoasă, cu păianjeni dansând pe invizibile fire. Răsăritul nu mai alungă, ci amplifică răcoarea nopții. De la o vreme încoace, iubesc numai primăvara. Razele soarelui de primăvară, încurajând bobul să germineze. Primăvara este anotimpul tuturor; toamna, numai a îndrăgostiților. Una este antreul verii, cealaltă e vestibulul iernii. Anotimpuri care încurajează călătoriile.

Un om delicat ca un zâmbet domnesc, comisarul Popescu Doru Florinel de la serviciul Pașapoarte Timiș, mă anunță că mi-a sosit pașaportul. Ce vremuri! Un fecior din Gorjul despre care Arghezi spunea că dă olteni veritabili, îmi dă telefon mie, un modest scriitor român, anunțându-mă că îmi pot ridica teșchereaua. Ce simplu se poate umaniza o instituție... Cine putea bănuși până în decembrie '89 că un tânăr ofițer român, prin educație și școală făcută la vreme, poate readuce – și printr-un gest al său - demnitatea unui neam acasă? Și brusc, îmi amintesc de uica Laie din Kis Gya, care ori de câte ori, în vîpia amiezii de vară își șterge de brațul cămășii, roua de pe sticla de bere, exclamă interogativ: „Unde-i, domnule, Ceaușescu, să-i mai trag un glonț?” Ani în șir, veri fără de număr, buzele lui de tractorist bătrîn, crăpate de soare, ardeau de dorul acestei băuturi pe care nemții o comercializează din anul 1200 d.H. Sus, pe frontispiciul documentului oficial, care dă cetățenilor unui stat dreptul de a se deplasa în altul, scrie: *Uniunea Europeană* și mai jos, România. Beneficiul globalizării, sau prejudiciul ei? Adevărată remarcă părintelui Galeriu, după ce l-a citit pe Norman Wiener: „Se înnoiește lumea”. Da, se înnoiește, în vreme ce una din predicțiile ilustrului futurolog Alvin Toffler ne asigură că, în viitor, un număr tot mai mare de oameni își vor produce singuri alimentele, pentru a depinde tot mai puțin de semenii lor.

Un om mai tânăr decât mine mă invită în Balcani. Are niște daraveli, cum spun balcanicii, de rezolvat acolo și mă poftesc să-l însoțesc. Sunt oameni pe care nu-i poți refuza. Cum ar fi de pildă... copiii. Și astfel, încep pregătirile pentru a mă reîntoarce în patria strămoșilor mei, pe care nu am văzut-o, de dinainte de a mă naște. Într-o cronică, făcută poeziilor mele - onorantă pentru mine cu asupra de măsură - apărută în revista *România Literară*, nr. 48, nov. 1985, ilustrul critic Șerban Cioculescu, spunea: „Veniaminul poeziei aromâne, Vasile Todî trebuie felicitat și pentru că a trăit în imaginație ceea ce experiența istorică prea tânără nu i-a putut pune la dispoziție.” Ei, uite că astăzi, ca să mă exprim moromețian, experiența mea istorică prea bătrână îmi pune la dispoziție drumul.

Drumul care înseamnă cunoaștere. Și pornesc pe acest drum pe care, cu veacuri în urmă, niște strămoși ai mei și-au luat munții pe umăr pornind din capitala lor, Moscopole, aflată în sudul Albaniei, spre „drăguțul de împărat”. Care împărat nu numai că i-a primit cu brațele deschise, ca pe niște prețioși furnizori de impozit, dar i-a și înobilat! Erau primii aromâni care aveau să calce pe pământul care, ulterior, se va chema România. Numele lor? Gojdu, Șaguna, Naco, Capra, Sina, Dumba și Mocioni. Era anul 1785. Trecuseră 67 de ani de când Imperiul Otoman pierduse Banatul în favoarea Austriei. Lor le vor urma alții, mulți alții, peste 138 de ani.

Numai că aceia veneau la ce numeau dâșșii „șara mumă”. Dacă pe cei dintâi, i-a alungat prigoana turco-albaneză, pe cei din urmă i-au atras promisiunile mincinoase ale unor politicieni români. Pe ei, istoria îi păstrează în umbra unui cuvânt tragic: „coloniști”. Acestora însă, din păcate, le lipsea, la cântarul firii, jumătatea de măsură...

Când scriu aceste rînduri se împlinesc 92 de ani de cînd vaporul „Iași” a adus primul contingent de coloniști macedo-români. Era 26 octombrie 1925, ziua de Sf. Dumitru și 200 de familii debarcau pe cheile portului Constanța. Promisiunile politicienilor români aveau să se dovedească, la scurt timp, mincinoase.

Tot mai colorate poalele toamnei în pusta Banatului în această zi, în care soarele blajin se ascunde, în drumul său spre zenit, între sulimanuri argintii de nori. Timișoara a rămas în urmă, dar nu atât de departe, încât să nu-i pot zări aura imperială. Ce destin a avut, are și va avea această citadelă a toleranței, între faldurile istoriei... Timișoara, cetatea

care la 1690 a silit un sultan să acorde - pentru prima dată în istoria Imperiului

Otoman, printr-un decret imperial și doar pentru teritoriul Pașalicului Timișoara, dreptul de proprietate asupra pământului celor care îl lucrau. După 259 de ani, comuniștii se ștergeau pe picioare cu „ucazul” sultanului, ca după nici 50 de ani, chiar Timișoara să le îngroape acel comunism, pentru toată țara. Cât de departe sunt anii în care Timișoara era unicul oraș din lume cu cinci teatre în cinci limbi diferite. Timișoara capitala „Țării de coroană”, cu peste 20 de etnii și 8 confesiuni ((ortodoxă, romano-catolică, greco-catolică, luteran-evangelică, reformat-calvinistă, iudaică, neo-protestantă și islamică).

Mașina lunecă adormitor precum o luntre pe luciul unui râu ostenit. Timp berechet pentru foșnetul visului. Am avut un vis, își intitula cel mai tânăr laureat al premiului Nobel, Martin Luther King, celebrul discurs rostit în timpul unui marș pentru libertate la 28 august 1963. Încerc și eu să visez... Oare unde s-ar fi aflat Banatul astăzi pe scara culturală și materială, dacă ultima încercare de independență venită din partea germanilor din Banat ar fi fost acceptată de marile cancelarii europene? Atunci, în data de 16 aprilie 1920, ei au trimis o petiție la Conferința de Pace de la Paris cerând reinstituirea republicii, care ar fi inclus nu doar Banatul, dar și regiunea vecină Bačka. Noua republică urma, după planurile germanilor bănățeni, să fie împărțită în cantoane, care să fie administrate de grupurile etnice majoritare din fiecare canton. Conferința de Pace de la Paris a refuzat însă această propunere. Nu caut răspunsul, pentru

că istoria nu operează cu visuri.

Intrăm în Vîrșeț, oraș curat cu îngrijite clădiri imperiale. În depărtare munții, în inima și pe spinarea lor, toamna. Toamnă de smerenie. Sus, în înaltul cerului, păsări târzii. Până la întâlnirea cu autostrada, circulăm pe panglicile sârbești azvîrlite peste câmpuri bine lucrate. Pământul, țarina, jugărul. Averele fără de moarte a tuturor acelor care știu să triumfe, tăcând. Oamenii drepti și senini ai Serbiei se plimbă cu un molipsitor sentiment de liniște. Astora parcă nu le-a bătut niciodată necazul la ușă. Jur-împrejur umbra unei demnități pe care o odioasă coalitie militară nu a reușit să o smulgă din „albastrul” măreției. Mă minunez ca unul abia ieșit din hotarele unui popor trist, moțâind lălău pe ruina propriei istorii. Mă cuibăresc în banchetă, închid ochii și ascult șuierul autostrăzii marca Tito. Iosip Broz Tito, arhitectul-șef al unei țări care, din păcate, nu i-a putut supraviețui.

„Hanurilor vechi de pe coclaur” le-au luat locul, în apropierea benzinărilor moderne, restaurante curate, cu personal calificat pentru a servi drumeții. Fac eforturi să nu-mi amintesc de drumurile noastre și de autostrăzile meșterului Manole.

VASILE TODI

La frontiera cu Macedonia se vorbește din nou românește. Vameșii se întrețin cu o chivuță frumoasă aflată la volanul unui Mercedes, înmatriculat în România. Frumoasă chivuța înveșmântată cu toate anotimpurile și cu privirea vergură. Are ochii verzi ca Zamfira lui Pușchin. Mult a iubit acest poet aristocrat, ale cărui exiluri sentimentale au reprezentat cea mai prolifică perioadă a sa de creație literară, muierile cu sânge țigănesc. De una din ele, de frumoasa Zamfira, țiganka cu ochii verzi, slujitoare la conacul boierului Arbore se va îndrăgosti pătimaș. Ea este cea care, într-o vară petrecută la conacul prietenului său Ralli Arbore, fiind iscusită în cititul palmei, îi va proroci că va lua de nevastă o femeie frumoasă, dar care „nu va face nici cât cizma lui” și această muiere îl va duce la pieire. Seminție nomadă...

Steagul imens al Macedoniei adie în pragul acestei țări pe care grecii o vor zăvorâtă la brațul lor. Grecia, ca o corabie ipotecată, nutrește încă ambiții alexandrine, deși odgonul lung al datoriilor ei o țintuiește definitiv de țarm. Țara asta murdară, cu oameni puturoși, își otrăvește de veacuri vecinii în dorința ei de a deveni moștenitoarea teritoriilor pierdute de turci în Balcani. Iar aromânii nu au avut și nu vor avea în toată istoria lor dușmani mai sluți decât grecii. Și astăzi chiar, când drumul gloriei la acest popor se încrușează cu cel al decăderii, ce vor ei? Vor ca țara celor 50 de lacuri să nu se numească Macedonia. Oricum, dar nu Macedonia! Iată unde duce „ignoranta grecilor moderni în privirea istoriei și etnografiei unor țări asupra cărora pretend a avea drepturi.” spunea Eminescu în *Erori istorice și filologice*, la 11 august 1882.

Ediție coordonată de Diana MIHAI